

สรุปสถานการณ์และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการจัดการปัญหาของประชาชนจาก
ประเทศเมียนมาที่เป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมาและที่กลายมาเป็นผู้ลี้ภัยในประเทศไทย

โดย

"คณะทำงานภาคประชาสังคมติดตามการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยจากประเทศเมียนมา"

2 สิงหาคม 2564

สรุปสถานการณ์และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการจัดการปัญหาของประชาชนจากประเทศเมียนมา¹ ที่เป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมา และที่กลายมาเป็นผู้ลี้ภัย²ในประเทศไทย

1. ภาพรวมตัวเลขผู้พลัดถิ่นภายในประเทศและสถานการณ์ผู้ลี้ภัยภายหลังการรัฐประหารในเมียนมา

ความขัดแย้งทางอาวุธในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (ประเทศเมียนมา) การพยายามโจมตีพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ของกองทัพเมียนมาภายหลังการก่อรัฐประหารวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 ได้ส่งผลให้มีประชาชนจำนวนมากมีความหวาดกลัวต่อภัยประทัดประหาร ต้องหนีภัยประทัดประหารและกลายเป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ (Internally Displaced Persons) และกลายมาเป็นผู้ลี้ภัย ในประเทศไทยจากรายงานล่าสุดสถานการณ์ฉุกเฉินในเมียนมา วันที่ 1 กรกฎาคม 2564 (Myanmar Emergency Update as of 01 July 2021) โดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ระบุว่า ความรุนแรงและความไม่มั่นคงที่เกิดจากการสู้รบนับแต่ตั้งเหตุรัฐประหาร ส่งผลให้ประชาชนกว่า 211,000 คน กลายเป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมา โดยกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของรัฐคะฉิ่นราว 10,200 คน รัฐฉานมากกว่า 30,200 คน รัฐชินราว 10,000 คน³ ทั้งนี้ จากข้อมูลล่าสุด ‘สถานการณ์มนุษยธรรมในเมียนมา หมายเลข 9’ (Myanmar Humanitarian Update No.9) รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 24 มิถุนายน - 27 กรกฎาคม 2564 โดยสำนักงานองค์การสหประชาชาติเพื่อการประสานงานกิจการมนุษยธรรม (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs: OCHA) ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศซึ่งอาศัยอยู่บริเวณรัฐกะเหรี่ยงและรัฐคะยาซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยมีจำนวนมากที่สุดราว 170,200 คน⁴ ในจำนวนนี้มีร่วมหมื่นคนที่หนีภัยการประทัดประหารไปมาในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา และแทบทั้งหมดของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศจากรัฐกะเหรี่ยงและรัฐคะยายังคงอยู่ในป่า ไม่สามารถกลับเข้าชุมชนได้ถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมาและผู้ลี้ภัยในฝั่งไทยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ผู้หญิง และเด็ก นอกจากนี้ ยังมีประชาชนกลุ่มต่าง ๆ จากเมียนมา ซึ่งจำนวนมากเป็นคนรุ่นใหม่ที่ใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองต่อต้านการรัฐประหาร และมีความคิดเห็นแตกต่างกับรัฐบาลทหาร ที่ต้องขอลี้ภัยในประเทศไทย ซึ่งผู้พลัดถิ่นภายในประเทศและผู้ลี้ภัยทุกคน มีความต้องการการคุ้มครองและความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเพื่อให้มีชีวิตรอดแล้ว รวมถึงต้องการความช่วยเหลือทางจิตสังคม การศึกษา การรักษาพยาบาล คำแนะนำทางกฎหมาย

¹ ในเอกสารนี้จะใช้คำว่า “ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ (internally Displaced Persons: IDPs)” กับผู้หนีภัยการประทัดประหารโดยกองทัพเมียนมาทั้งหมดขณะที่อยู่ในประเทศเมียนมา และจะเปลี่ยนไปใช้คำว่า “ผู้ลี้ภัย” เมื่อผู้หนีภัยการประทัดประหารทุกคนที่ข้ามมายังเขตแดนประเทศไทย

² ต่อไปนี้ ผู้ลี้ภัย หมายถึงผู้ที่มิชอบเท็จจริง(de facto)เป็นผู้ลี้ภัย ตามคำนิยาม “ผู้ลี้ภัย” ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951

³

<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Myanmar%20emergency%20update%201%20July%202021.pdf> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2564)

⁴ <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/OCHA%20Myanmar%20-%20Humanitarian%20Update%20No.9.pdf> (เข้าถึงเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2564)

2. สถานการณ์ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมา และผู้ลี้ภัยในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย กรณีรัฐกะเหรี่ยง

รายงานของเครือข่ายสนับสนุนสันติภาพกะเหรี่ยง (Karen Peace Support Network: KPSN) ณ เดือน พฤษภาคม 2564 ระบุว่า ระหว่างช่วงวันที่ 27 มีนาคม – 1 เมษายน 2564 และวันที่ 28 – 29 เมษายน 2564 ได้มีการโจมตีทางอากาศของกองทัพเมียนมาในพื้นที่รัฐกะเหรี่ยงหลายครั้ง โดยการโจมตีไม่ได้มุ่งไปที่ฐานทัพของกองทัพปลดปล่อยแห่งชาติกะเหรี่ยงโดยตรง แต่มุ่งไปยังพื้นที่อยู่อาศัยในหลายชุมชน เป็นผลให้มีประชาชนเสียชีวิตและบาดเจ็บจากปฏิบัติทางอากาศโดยตรงหลายคน รวมถึงมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บจากผลพวงของสงครามและการพลัดถิ่นที่ไม่ทราบจำนวนแน่ชัดอีก เช่น หญิงท้องแก่ที่เสียชีวิตระหว่างเดินทางขอมาคลอดที่โรงพยาบาลฝั่งไทย เด็กพิการที่เสียชีวิตระหว่างการหนีภัยมาประเทศไทยอีก 1 ราย บ้านเรือน โรงเรียน โรงพยาบาล และทรัพย์สินของพลเรือนถูกทำลายเสียหาย นอกจากนี้ ยังมีการโจมตีภาคพื้นดินและการประทัดประทัดที่เกิดจากสู้รบและเคลื่อนกำลังพลของกองเมียนมาเข้าในพื้นที่รัฐกะเหรี่ยงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงต้องกลายเป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศยังคงใช้ชีวิตอยู่ในเขตป่า เพราะไม่สามารถกลับเข้าชุมชนที่ยังคงไม่มีความปลอดภัยได้

วันที่ 27 มีนาคม – 1 เมษายน 2564 กองทัพเมียนมาได้เปิดฉากโจมตีทางอากาศ โดยมีการทิ้งระเบิดและยิงปืนกลอัตโนมัติเข้าสู่หมู่บ้านเดอปูนุ และอีกอย่างน้อยใน 14 หมู่บ้านใน 3 เมืองของจังหวัดมูตรอ ได้แก่ เมืองลูธอว์ เมืองบูโฮว์ และเมืองดเวโล่ ทำให้ประชาชนถูกสังหารในปฏิบัติการโดยตรง 16 คน อีกจำนวนหนึ่งได้รับบาดเจ็บสาหัส หลังจากนั้นเครื่องบิน 4 ลำของกองทัพเมียนมาได้บินมาตามแนวลำน้ำสาละวินและทิ้งระเบิดอีก 2 หมู่บ้าน เหตุการณ์นี้ทำให้ประชาชนมีความหวาดกลัว จนบางส่วนหนีจากเขตเมืองของจังหวัดมูตรอมาที่บ้านแมณีท่า ซึ่งอยู่ติดแม่น้ำสาละวิน และมีประชาชนที่หนีข้ามแม่น้ำสาละวินมาทางฝั่งไทยประมาณ 7,000 คน เพื่อมาลี้ภัยในพื้นที่ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย และตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่ต่อมาในวันที่ 29-31 มีนาคม 2564 ผู้ลี้ภัยกว่าสองพันได้ถูกผลักดันกลับฝั่งเมียนมาท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่มีความมั่นคง กองทัพเมียนมายังคงมีปฏิบัติการโจมตีทางอากาศอยู่ อย่างไรก็ตาม มีผู้ลี้ภัยอีกจำนวนหนึ่งที่ยังคงกระจายตัวอยู่ในความควบคุมของหน่วยทหารพรานท้องถิ่นในอำเภอแม่สะเรียงรวมถึงมีคนแก่และเด็กประมาณ 500 คน ที่ได้รับการยกเว้นไม่ถูกผลักดันกลับในวันเดียวกัน แต่ทั้งหมดได้ถูกผลักดันกลับภายใน 1 สัปดาห์ต่อมา

วันที่ 27 เมษายน 2564 ภายหลังจากกองกำลังทหารกะเหรี่ยงได้โจมตีฐานทหารเมียนมาซึ่งอยู่ตรงข้ามบ้านแม่สามแลบ ในวันที่ 28 – 29 เมษายน 2564 กองทัพเมียนมาได้ใช้ปฏิบัติการทางอากาศโจมตี 2 หมู่บ้านในเมืองบูโฮและหมู่บ้านในเขตตาแก้ว รวมถึงใช้โดรนบินสอดแนม และมีการยิงปืนครกเข้าไปในหลายหมู่บ้านในเขตตาแก้วซึ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัยของประชาชน ทหารเมียนมายังได้พยายามเคลื่อนกำลังจากเมืองผาปูนเพื่อมายึดฐานทหารเมียนมาในบริเวณตรงข้ามแม่สามแลบคืน ทำให้ในวันที่ 27 เริ่มมีประชาชนจากหมู่บ้านระท่า แมณีท่า ออเลาะท่า อีตุท่า โกลปะ โกลเฮโกล และตาแก้ว ลี้ภัยการสู้รบเข้ามาอยู่ฝั่งไทยอีกครั้ง คาดว่ามีจำนวนประมาณ 3,112 คน ต่อมาในวันที่ 28 ทางทหารไทยได้เริ่มผลักดันคนกลุ่มกลับ แต่วันที่ 29 ประชาชนก็กลับเข้ามาในฝั่งไทยอีกครั้ง เนื่องจากมี

การโจมตีทางอากาศและการภาคพื้นดิน และภายใน 1 สัปดาห์นับแต่วันแรกที่เข้ามา ผู้ลี้ภัยได้ทยอยถูกผลักดันกลับวันละ 1 – 2 จุดทุกวันจนหมด

เกือบทั้งเดือนพฤษภาคม มีการต่อสู้ระหว่างทหารกะเหรี่ยงและทหารเมียนมาประมาณ 193 ครั้ง ในหลายเมืองของจังหวัดมูตรอ มีการยิงปืนครกเข้าหมู่บ้านเกือบทุกวันตลอดทั้งเดือนรวม 98 ครั้ง และมีบ้าน 40 หลังคาเรือนในเมืองเดวโลถูกเผาเสียหาย รวมทั้งมีการเผาผู้ขังที่ประชาชนเก็บข้าวไว้กินทั้งปี ทหารเมียนมาได้พยายามส่งกำลังเข้ามาผ่านรัฐกะเหรี่ยงแดง เมื่อทหารเมียนมาไม่สามารถสู้กับทหารกะเหรี่ยงในพื้นที่ได้ ก็จะยิงปืนครกเข้าหมู่บ้านแทนเพื่อเป็นการกดดันทหารกะเหรี่ยงให้หยุดยิงทางอ้อม ในขณะเดียวกัน ทหารเมียนมาได้ส่งโดรนมาบินสอดแนมในเมืองและริมแม่น้ำสาละวินแทบทุกวัน ทำให้ชาวบ้านหวาดกลัวไม่กล้ากลับเข้าบ้านตัวเอง และไม่กล้าก่อไฟหรือทำให้เกิดแสงสว่างในช่วงกลางคืน อย่างไรก็ตาม มีประชาชนเพียงประมาณ 300 คน ที่หนีมาฝั่งไทย เนื่องจากรู้ว่าถ้าเข้ามาจะถูกทางการไทยผลักดันกลับ และคาดว่าประชาชนออกไปหลบอยู่ในป่าเกือบ 7,000 คน โดยส่วนใหญ่ยังอาศัยอยู่ริมแม่น้ำสาละวิน ถ้ามีเหตุการณ์โจมตีทางอากาศอีกจะได้ลี้ภัยเข้ามาฝั่งประเทศไทยทันที

เดือนมิถุนายน ยังคงมีการต่อสู้ระหว่างทหารกะเหรี่ยงและทหารเมียนมาอย่างต่อเนื่องในหลายจุด รวมทั้งหมด 254 ครั้ง มีประชาชนเสียชีวิต 2 คน บาดเจ็บ 6 คน ทหารเมียนมาได้ยิงปืนใหญ่เข้าหมู่บ้านจำนวน 232 ลูก ยิงปืนใส่ประชาชนที่กำลังปลูกข้าวอยู่ทั้งหมด 4 ครั้ง และปล้นสะดมประชาชนในหมู่บ้านที่ทหารเคลื่อนกองกำลังผ่าน พร้อมทั้งยึดทรัพย์สินของประชาชนหลายรายการ ทหารเมียนมาและกำลังเสริมจากกองกำลังพิทักษ์ชายแดน BGF (ในกำกับของกองทัพเมียนมา) ยังคงเคลื่อนไหวยังอย่างต่อเนื่องตลอดแนวรอยต่อระหว่างกองพลที่ 1 และกองพลที่ 1 โดยมีเป้าหมายจะเคลื่อนพลเข้าไปยังเขตพื้นที่ชั้นในของกองพลที่ 5 ทหารเมียนมาได้มีการจับตัวประชาชนเพื่อให้นำทางเข้าไปในพื้นที่ชั้นใน หากประชาชนไม่ยอมจะมีการทุบตีทำร้ายและบังคับให้นำทาง อย่างไรก็ตาม มีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศบางส่วนได้กลับเข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านของตัวเองแล้ว บางส่วนหลบซ่อนอยู่บริเวณใกล้เคียงชุมชนเดิมเพื่อทำการเพาะปลูกในพื้นที่ของตัวเอง และบางส่วนยังคงอาศัยอยู่บริเวณชายแดนไทย-เมียนมา เนื่องจากหมู่บ้านยังไม่มีความปลอดภัย

3. สถานการณ์ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมา และผู้ลี้ภัยในพื้นที่ชายแดนประเทศไทย กรณีรัฐคะยา

รัฐคะยาหรือรัฐคะเรนนี่ มีขนาดพื้นที่ไม่ใหญ่นักหากเทียบกับรัฐอื่นๆ ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของเมียนมา มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ แม่น้ำ และแร่ธาตุ มีประชากรเพียงราว 300,000 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวคะเรนนี่หรือกะเหรี่ยงแดง นอกจากนั้นมีชาวกะเหรี่ยง กะยัน (ปะด่อง) มีพรมแดนติดกับอำเภอขุนยวม และอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทางเหนือติดรัฐฉาน และทางใต้ติดรัฐกะเหรี่ยง (แม่น้ำสาละวิน) มีก่อตั้งกองกำลังประชาชนคะเรนนี่ขึ้นมาเพื่อปกป้องตัวเอง

ช่วงกลางเดือนมิถุนายน 2564 องค์กรภาคประชาสังคมคะเรนนี่ (Karenni Civil Society Network) ได้

เผยแพร่รายงานสรุปสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐคะยาหลังรัฐประหาร โดยเฉพาะนับตั้งแต่ช่วงวันที่ 21 พฤษภาคม 2564 เป็นต้นมา ที่กองทัพเมียนมาได้โจมตีประชาชนในรัฐคะยาแทบทุกวัน โดยเฉพาะในเมืองหลักของรัฐคะเรนนี้ อาทิ ลอยก่อ เดมอโส่ พูโซ่ ผาซอง และบอลาเค กองทัพทหารเมียนมาได้ใช้เครื่องบินรบ เฮลิคอปเตอร์ และปืนใหญ่ในการโจมตี โดยพุ่งเป้าหมายไปที่ประชาชน บ้านเรือน โรงเรียน โบสถ์ ส่งผลให้มีประชาชนเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ ทหารเมียนมาและพลแม่นปืนได้ยิงสังหารใครก็ตามที่พบเห็น รองประธานพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะเรนนี้ ให้สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กับสำนักข่าวชายขอบ วันที่ 9 มิถุนายน 2564 ว่ามีประชาชนที่สูญจรมตามถนนถูกทหารเมียนมายิงตายแล้วหลายราย โดยเฉพาะที่เขตเดมอโส่ และพื้นที่ติดพรมแดนรัฐฉาน

องค์กรภาคประชาสังคมคะเรนนี้ได้ทำการสำรวจในเขตลอยก่อ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐคะเรนนี้ พบว่ามีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ 13,061 คน ในจุดพักพิงชั่วคราวในป่าจำนวน 9 แห่ง ในเมืองเดมอโส่ มีจุดพักพิง 91 แห่ง มีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ 55,265 คน ในเมืองเปกอน มีจุดพักพิง 15 แห่ง มีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ 30,000 คน ในเมืองแมเส็ก (ใกล้ชายแดนไทย) มีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ 1,000 คน ในเมืองผาซอง (ติดแม่น้ำสาละวิน ใกล้ชายแดนไทย) มีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ 4,000 คน ในเมืองบอลาเค มีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ 300 คน

ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศในรัฐคะยาจำนวนรวมกว่าแสนคนต้องหลบภัยการประหัตประหารมาอยู่ในป่าเขาโดยไม่สามารถกลับเข้าสู่หมู่บ้านของตนและแทบไม่สามารถหนีภัยออกนอกพื้นที่ได้ สถานการณ์ปัจจุบันอยู่ในระดับวิกฤต เนื่องจากเสบียงอาหารเหลือน้อยลงและการให้ความช่วยเหลือเป็นไปอย่างยากลำบากในฤดูฝน พื้นที่หลบภัยชั่วคราวในป่ายังถูกโจมตีจากทหารพม่าจนเกิดการพลัดถิ่นซ้ำซ้อนและพลัดพรากของสมาชิกในครอบครัว ประชาชนเริ่มอดอยากและไม่มีทางเลือกเนื่องจากความเสี่ยงต่อการถูกยิงหากกลับบ้านไปเอาอาหาร การขาดน้ำดื่มสะอาดยังทำให้เกิดอาการท้องร่วง ผู้พลัดถิ่นที่ซ่อนตัวในป่าไม่สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือ โดยเฉพาะด้านสุขภาพ แม้กลุ่มบรรเทาทุกข์ท้องถิ่นพยายามหาทางช่วยกันให้ได้มากที่สุด แต่การดำเนินการมีความเสี่ยงสูงเนื่องจากถนนสายต่างๆถูกทหารเมียนมาปิดและมีการวางกัระเบิดบนถนน มีการปะทะและเสียงปืนใหญ่ดังขึ้นเป็นระยะ อาสาสมัครบรรเทาทุกข์บางส่วนบาดเจ็บและเสียชีวิตระหว่างภารกิจ โดยเฉพาะในเส้นทางระหว่างเมืองโมบีและเมืองเดมอโส่ นอกจากนี้ กองทัพเมียนมาได้เสริมกำลังทหารเข้าไปในพื้นที่จำนวนกว่า 2,000 นาย คาดว่าเพื่อไปโจมตีรัฐคะเหรียง

4. การให้ความช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นในพื้นที่รัฐคะเหรียงและรัฐคะยา และผู้ลี้ภัยในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา

ข้อมูล ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2564 ของ KPSN ระบุว่า การโจมตีทางอากาศ จากการยิงปืนครก รวมถึงจากความรุนแรงอื่นๆ ที่เกิดจากการปะทะและความตึงเครียดระหว่างกองทัพเมียนมากับกองกำลังปลดปล่อยแห่งชาติคะเหรียง ส่งผลให้มีผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยที่ข้ามไปมาระหว่างชายแดนไทย - เมียนมา จาก 3 เมือง ได้แก่ เมืองลูธอร์ เมืองบูโซว์ และเมืองดเวโล่ รวมถึง 70,738 คน คิดเป็นกว่าร้อยละ 90 ของประชากรในจังหวัดมีเอตรอ ที่มี 80,000 คน ข้อมูลจาก OCHA ระบุว่า การโจมตีของกองทัพเมียนมาในรัฐคะยาที่ทวีความรุนแรงขึ้นตั้งแต่วันที่

21 พฤษภาคม ได้ส่งผลให้มีผู้พลัดถิ่นภายในประเทศกว่า 103,500 คน ด้านรายงานของประชาสังคมคะเรนนี่ระบุว่า มี 107,084 คน โดยคิดเป็นอัตราส่วน 1 ใน 4 ของจำนวนประชากรทั้งหมดรัฐคะยา ภาคประสังคม องค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานด้านมนุษยธรรม เช่น KPSN OCHA ภาคประชาสังคมคะเรนนี่ ภาคประชาสังคมไทย ชี้ตรงกันว่า ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมาต้องการความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอย่างเร่งด่วน ทั้งเรื่องที่พักพิง อาหาร การบริการด้านสุขภาพ การเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยและระบบสุขอนามัยอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การจัดส่งความช่วยเหลือเข้าไปในพื้นที่ผ่านทางชายแดนประเทศไทยยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นทางการ เนื่องจากติดขัดเรื่องการอนุญาตให้เดินทาง/จัดส่งความช่วยเหลือเข้าไปในพื้นที่

นับตั้งแต่เริ่มมีผู้ลี้ภัยริมฝั่งแม่น้ำสาละวินเข้ามาในเขตชายแดนประเทศไทย ภาคประชาสังคมไทย รวมถึงภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีการระดมความช่วยเหลือที่จำเป็นและเรียกร้องต่อรัฐไทยมาตลอดให้เปิดพื้นที่รองรับผู้ลี้ภัย รวมถึงเรียกร้องให้รัฐไทยโดยเฉพาะหน่วยงานความมั่นคงปล่อยอำนาจและภารกิจไปให้หน่วยงานฝ่ายปกครองที่มีประสบการณ์บริหารจัดการผู้ลี้ภัยอย่างกระทรวงมหาดไทย รวมถึงการเปิดช่องทางองค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) และภาคประชาสังคมไทยได้เข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจด้านมนุษยธรรมของหน่วยงานภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ข้อเรียกร้องของภาคประชาสังคมแทบไม่ได้รับการตอบสนองจากภาครัฐ ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศและผู้ลี้ภัยยังคงเผชิญกับวิกฤตสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรมอย่างเนื่อง

ผู้ลี้ภัยที่ได้รับผลกระทบจากการโจมตีทางอากาศระลอกแรกช่วงวันที่ 27 มีนาคม – 1 เมษายน 2564 ที่อพยพข้ามแม่น้ำสาละวินเข้ามาแต่ถูกทางการไทยผลักดันกลับแม้สถานการณ์ในพื้นที่ยังไม่สงบ พร้อมทั้งมีการกดดันไม่ให้หน่วยงานด้านมนุษยธรรมเข้าช่วยเหลือ การดำเนินการของรัฐไทยนั้นขัดกับหลักการไม่ผลักดันกลับ (Non – Refoulement principle) อันเป็นไปตามกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ และขัดต่อข้อ 7 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) หรือ ICCPR และข้อ 3 แห่งอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment หรือ CAT ซึ่งผูกพันประเทศไทยในฐานะรัฐภาคี นอกจากนี้ ยังขัดกับหลักการการส่งกลับโดยสมัครใจ แม้เจ้าหน้าที่ไทยแถลงว่ามีการชี้แจงว่า ได้ทำความเข้าใจกับผู้ลี้ภัยและการผลักดันกลับเป็นไปโดยสมัครใจก็ตาม เพราะตาม Repatriation Handbook ของ UNHCR การกลับโดยสมัครใจครอบคลุมถึงการกลับคืนถิ่นฐานของตนได้อย่างปลอดภัย สมศักดิ์ศรี ด้วยความสมัครใจ และเป็นอิสระ

ภายหลังผลักดันผู้ลี้ภัยกลับแล้ว หน่วยงานด้านความมั่นคงไทยยังได้วางกำลังสกัดกั้นทุกช่องทางและมีการวางแนวลาดหนามตามริมฝั่งแม่น้ำสาละวินเพื่อสกัดกั้นไม่ให้เกิดการอพยพเข้ามาใหม่ ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติที่ละเลยต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและหลักมนุษยธรรมอย่างยิ่ง หน่วยงานรัฐไทยได้แถลงถึงปฏิบัติการดังกล่าวเกิดจากความกังวลว่าการรับผู้ลี้ภัยจะก่อให้เกิดปัญหาการแพร่กระจายโควิด อาจกระทบกับ

ความสัมพันธ์กับประเทศเมียนมา และเกรงว่าผู้ลี้ภัยเหล่านี้จะตกค้างอยู่นานดังเช่นกรณีค่ายผู้ลี้ภัย (พื้นที่พักพิงชั่วคราว) 9 แห่ง จึงต้องการให้ผู้ลี้ภัยกลุ่มใหม่อยู่เฉพาะภายใต้การควบคุมของกองทัพเพื่อที่จะผลักดันออกไปให้เร็วที่สุด โดยมีให้สื่อมวลชน องค์กรมนุษยธรรม องค์กรระหว่างประเทศ ประชาชนไทยรวมถึงหน่วยงานรัฐอื่นได้เข้าถึง

การรับมือกับผู้ลี้ภัยของฝ่ายความมั่นคงไทยในเวลาต่อมาไม่ต่างจากเดิมนัก เช่นกรณีรับมือกับผู้ลี้ภัยจากการโจมตีทางอากาศระหว่างวันที่ 28 – 29 เมษายน 2564 คืออนุญาตให้เข้าถึงพื้นที่แรกรับหรือพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวตามจุดต่าง ๆ ในอำเภอแม่สะเรียงได้เพียง 1 -2 วัน จากนั้นเริ่มผลักดันกลับโดยให้เหตุผลว่าไม่มีการสู้รบ และไม่มีการโจมตีทางอากาศทางฝั่งรัฐกะเหรี่ยงแล้ว แม้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏคือ สถานการณ์ยังไม่ปลอดภัย และผู้ลี้ภัยได้ร้องขอพักพิงอยู่จนกว่าจะสงบมาโดยตลอดก็ตาม อีกทั้ง รายงานตัวเลขผู้ลี้ภัยของหน่วยงานความมั่นคงในทุกระลอกยังน้อยกว่าจำนวนที่คนท้องถิ่นนับได้ การรายงานตัวเลขที่น้อยกว่าความเป็นจริง ส่งผลต่อการกำหนดแนวทางช่วยเหลือที่เหมาะสม และการประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ในพื้นที่จริง

ทำนองเดียวกันนี้ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ลี้ภัยของภาคประชาสังคมเป็นไปด้วยความยากลำบาก หน่วยงานระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานความมั่นคงให้เข้าถึงพื้นที่พักพิงชั่วคราว การส่งความช่วยเหลือข้ามพรมแดนยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นเพียงมาตรการผ่อนปรนเป็นครั้งคราว ซึ่งไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความปลอดภัย ตัวอย่างเช่น วันที่ 5 เมษายน 2564 กองทัพไทยเริ่มอนุญาตให้ขนส่งความช่วยเหลือทางเรือไปยังผู้พลัดถิ่น ณ ค่ายอิตู่ท่า และจุดต่าง ๆ ริมน้ำสาละวินในรัฐกะเหรี่ยงได้ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ประกาศเปิดจุดผ่อนปรนทางการค้า 5 จุด ซึ่งถูกปิดมาตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2563 เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด แต่กลับมีข้อกำหนดว่า การบริจาคน้ำดื่มของต่าง ๆ ต้องทำผ่านสำนักงานกาชาดแม่ฮ่องสอนและกิ่งกาชาด อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม หรือ อำเภอปาย โดยมีเจ้าหน้าที่ทหารจะเป็นผู้นำส่งมอบ แต่ด้วยการประชาสัมพันธ์ของรัฐที่ไม่ทั่วถึงและไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความสับสน มีประชาชนที่ต้องการบริจาคน้ำดื่มของแห้งและของสดไปที่จุดผ่อนปรนทางการค้า แต่เจ้าหน้าที่กลับไม่รับฝาก นอกจากนี้ ภายหลังจากยังมีสิ่งของบริจาคจำนวนมากติดค้างอยู่ที่กิ่งกาชาด อำเภอแม่สะเรียง และกิ่งกาชาดที่อื่นตามประกาศของทางหน่วยงานความมั่นคง ภาคประชาสังคมในพื้นที่สะท้อนว่ากลไกดังกล่าวนี้ค่อนข้างช้า ไม่สามารถช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นได้ทันการณ์ ต้องขนถ่ายสิ่งของซ้ำซ้อนหลายรอบ ทำให้การขนส่งของบริจาคเป็นไปได้ยากกว่าเดิม เพราะการขนส่งของทั้งหมดต้องลำเลียงในเส้นทางลำน้ำสาละวินอยู่ดี

นอกจากนี้ ช่วงวันที่ 17, 20 และ 22 เมษายน 2564 มีรายงานว่าทหารเมียนมาในบริเวณฐานตากวิน ผังตรงข้ามกับบ้านท่าตาฝั่ง อำเภอสบเมย ได้ยิงสกัดเรือของประชาชนไทยจากบ้านแม่สามแลบที่ขนส่งสินค้า เพื่อเรียกตรวจสินค้า ทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยมีกฎระเบียบต้องแวะจอดเพื่อให้ทหารเมียนมาตรวจสอบแต่อย่างใด และมีรายงานการยิงสกัดอีกครั้งหลังจากนั้นเพียง 3 วัน ยิ่งไปกว่านั้น มีการยิงเรือชาวบ้านแม่สามแลบที่มีตำรวจตระเวนชายแดน กองร้อยที่ 337 จำนวน 4 นายโดยสารอยู่ รวมถึงมีกรณีเครื่องบินรบของเมียนมาบุกโจมตีทหาร

กะเหรี่ยงที่กระจายตัวอยู่รอบฐานตากวินของเมียนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน 2564 โดยประชาชนไทยในหมู่บ้านท่าตาดฝั่งใต้ยินเสียงจากอากาศยาน เสียงปืนใหญ่ และปืนกลดั่งสนั่น มีการตั้งข้อสังเกตว่าเครื่องบินรบอาจบินอยู่เหนือน่านฟ้าบ้านท่าตาดฝั่ง อย่างไรก็ตาม ทางกรมการไทยไม่มีการตอบโต้กลับของการกระทำของทหารเมียนมา เหตุนี้เหล่านี้ ทำให้หน่วยความมั่นคงไทยถูกตั้งคำถามถึงบทบาทในด้านรักษาอธิปไตยและต่อวิกฤตด้านมนุษยธรรมที่ผู้พลัดถิ่นในเมียนมาและผู้ลี้ภัยในไทยกำลังเผชิญ

ต่อมาในวันที่ 19 พฤษภาคม 2564 แม่ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ลงนามในคำสั่งที่ 1031/2564 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงาน ดูแล ช่วยเหลือ ผู้ลี้ภัยความไม่สงบชาวเมียนมา ประกอบด้วยตัวแทนจากภาคประชาชน 5 องค์กร UNHCR หน่วยงานด้านสาธารณสุข ฝ่ายทหาร ฝ่ายการปกครอง แต่ภารกิจของคณะกรรมการฯ และแผนการทำงานที่จัดทำร่วมกันจำกัดอยู่เฉพาะการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่ข้ามมาฝั่งไทยแล้ว ไม่ครอบคลุมผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมาด้วย รวมถึงแม้ว่า สมช.มีคำสั่งอย่างไม่เป็นทางการให้มีการช่วยเหลือได้ แต่จากบันทึกการประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ลี้ภัยจากการสู้รบชายแดนไทย-เมียนมา วันที่ 25 มิถุนายน 2564 ณ พบว่า รัฐไทยโดยกองทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่อนุมัติแผนงานตามที่คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ จัดทำเสนอ และจนถึงปัจจุบันรัฐไทยยังคงไม่มีแนวนโยบายให้ความช่วยเหลือที่ชัดเจน ความช่วยเหลือที่ภาคประชาสังคมส่งเข้าไปให้ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมา ทั้งอาหาร ยารักษาโรค และของใช้ที่จำเป็น ยังคงขาดมาตรการจัดการในระยะยาว เป็นเพียงการดำเนินการผ่านช่องทางไม่เป็นทางการโดยอาศัยความสัมพันธ์ของผู้คนสองฝั่งแม่น้ำสาละวิน บางครั้งมีการจ่ายเงินใต้โต๊ะให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการลำเลียงความช่วยเหลือข้ามไปยังฝั่งเมียนมา

สถานการณ์ปัจจุบัน ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเมียนมา ได้ลงนามในคำสั่งเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนบ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2564 คำสั่งครั้งนี้ทำให้ประชาสังคมไทยสามารถลำเลียงความช่วยเหลือส่งไปให้ผู้พลัดถิ่นผ่านจุดผ่อนปรนทางการค้าได้ ซึ่งการเปิดจุดผ่อนปรนนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของแนวปฏิบัติที่ดีในให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งในรัฐกะเหรี่ยงและรัฐคะยา รวมถึงพื้นที่อื่นๆ ของเมียนมาที่พรมแดนติดต่อกับประเทศไทยในลำดับต่อไป อย่างไรก็ตาม トラบที่ยังไม่มีแนวปฏิบัติระดับชาติและระดับท้องถิ่นว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยที่ชัดเจน ก็คงไม่มีหลักประกันได้ว่า การลำเลียงความช่วยเหลือเข้าไปในฝั่งเมียนมาจะไม่มีเหตุสะดุดดังที่เคยเกิดมาแล้ว อีกทั้งยังไม่มีมีความชัดเจนเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในพื้นที่ชายแดนโดยยึดหลักการไม่ผลักดันกลับและการส่งกลับโดยสมัครใจ

5. สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในเขตเมือง

เนื่องจากผู้ลี้ภัยจากเมียนมาไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาพักพิงอย่างปลอดภัยในพื้นที่รองรับบริเวณชายแดนไทย-เมียนมา รวมทั้งหวาดกลัวการถูกจับกุม ผลักดัน (refoulement) และส่งกลับ (deportation) โดยรัฐไทย ผู้ลี้ภัยจำนวนหนึ่งได้เดินทางผ่านเส้นทางธรรมชาติเข้ามาหลบภัยในเมืองหลัก เช่น เชียงใหม่ กาญจนบุรี และ

กรุงเทพฯ และต้องเผชิญสถานการณ์เดียวกับผู้ลี้ภัยในเมืองกลุ่มอื่นๆ กล่าวคือ เสี่ยงต่อการถูกจับและกักขัง เนื่องจากผู้ลี้ภัยเหล่านี้เข้าเมืองโดยไม่ถูกกฎหมาย แต่ผู้ลี้ภัยจากเมียนมานั้นมีความเสี่ยงต่อการถูกส่งกลับเพื่อเผชิญกับภัยประทัดประหารที่เขาหลบหนีมาอีกครั้ง เนื่องจากผู้ลี้ภัยจากเมียนนามักโดนเหมารวมว่าเป็นกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่เข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมายและละเมิดมาตรการป้องกันและควบคุมโรคโดยไม่มี การพิจารณาถึงสาเหตุที่แท้จริงและความจำเป็นที่ต้องหลบหนีภัยประทัดประหารมา ซึ่งเป็นสาเหตุเดียวกับผู้ลี้ภัยที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ป่าบริเวณชายแดนไทยเมียนมา

ข้อมูลจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ระบุว่าปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยในเขตเมืองประมาณ 5,000 คนจาก 40 ประเทศทั่วโลก แต่ในความเป็นจริงตัวเลขของผู้ลี้ภัยในเขตเมืองมีมากกว่านั้น นอกจากนี้หลังเหตุรัฐประหารในเมียนมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ยังทำให้มีผู้ลี้ภัยกลุ่มใหม่ที่เป็นประชาชนทั่วไปที่ใช้สิทธิเสรีภาพแสดงออกทางการเมือง นักกิจกรรม/ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน นักการเมือง ฝ่ายค้าน ที่ต่อต้านการรัฐประหาร และมีความคิดเห็นแตกต่างกับรัฐบาลทหาร ต้องมีการหลบหนีภัยการถูกจับกุมคุมขังและการประทัดประหารออกจากเมียนมาเข้าสู่ประเทศไทย เช่น การลี้ภัยมายังประเทศไทยของนักข่าวจากสำนักข่าวเสียงประชาธิปไตยแห่งพม่าเมื่อเดือนมิถุนายน 2564 แต่ผู้ลี้ภัยไม่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทย

อนึ่ง รัฐบาลไทยได้ให้คำมั่นไว้ในเวทีระดับนานาชาติ กล่าวคือ ในปี 2559 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีไทยได้ให้คำมั่นในที่ประชุมสุดยอดโลกของผู้นำในประเด็นวิกฤตผู้ลี้ภัยระดับโลก (The Leaders' Summit on Refugees) ว่า ประเทศไทยจะยุติการกักตัวเด็กในสถานกักตัวคนต่างด้าวในไทย และจะจัดทำกลไกคัดกรองผู้ลี้ภัยระดับชาติที่เป็นผล เพื่อจำแนกผู้ลี้ภัยออกจากผู้เข้าเมืองด้วยเหตุผลด้านเศรษฐกิจ และสนับสนุนการดำเนินงานตามหลักการไม่ส่งกลับ นอกจากนี้ ประเทศไทยรับรองข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ (Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration) และรับรองข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยผู้ลี้ภัย ในระหว่างการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในเดือนธันวาคม 2561

การประชุมเวทีผู้ลี้ภัย Global Refugee Forum ครั้งแรกที่เมืองเจนีวา พล.อ. สมศักดิ์ รุ่งสิตา เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนไทย ได้ให้คำมั่นอีกครั้งต่อประชาคมโลก เมื่อวันที่ 16-18 ธันวาคม 2562 ดังนี้

1. การดำเนินการต่อเนื่องเพื่อรองรับวุฒิการศึกษาและเอกสารทางการศึกษาของเด็กผู้ลี้ภัยการสู้รบจากเมียนมา
2. การให้โอกาสในการทำงานสำหรับผู้เดินทางกลับไปแล้วตามกฎหมายระเบียบของไทย และการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องล่วงหน้าก่อนเดินทางกลับเมียนมา
3. การพัฒนาความร่วมมือในกระบวนการส่งกลับผู้ลี้ภัยการสู้รบจากเมียนมา

4. แนวทางการใช้การพัฒนาเพื่อช่วยเตรียมความพร้อมพื้นที่รองรับผู้ลี้ภัยการสู้รบจากเมียนมาและชุมชนท้องถิ่น
5. การเสริมสร้างความสามารถและทักษะที่จำเป็นให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำระบบคัดกรองเพื่อคัดแยกผู้ที่ต้องการความคุ้มครองระหว่างประเทศออกจากผู้แสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจมาปฏิบัติ
6. การนำมาตราการทางเลือกแทนการคุมขังเด็กที่ต้องการความคุ้มครองระหว่างประเทศ มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. การจัดให้เด็กที่ต้องการความคุ้มครองระหว่างประเทศในประเทศไทยเข้าถึงการดูแลด้านสุขภาพที่เหมาะสม
8. การส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยไม่เลือกปฏิบัติภายใต้ โครงการ“ยุติธรรมใส่ใจ”

จากคำมั่นในเวทีระหว่างประเทศ นำไปสู่การดำเนินงานหลักเรื่องผู้ลี้ภัย สองประการ ได้แก่

1. ในวันที่ 21 มกราคม 2562 การจัดทำบันทึกความเข้าใจเรื่องการกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ (ATD MOU) ซึ่งมีการลงนามโดยหน่วยงานของรัฐเจ้าหน่วยงาน
2. เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2562 มีการประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. 2562 ซึ่งกฎหมายนี้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2563 ถือเป็นกลไกการคัดกรองระดับชาติ (National Screening Mechanism) แม้ประเทศไทยจะมีได้เป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 และพิธีสารเลือกรับ ค.ศ. 1967 แต่ระบบคัดกรองนี้จะทำให้บุคคลที่จำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศสามารถพำนักในประเทศไทยได้เป็นการชั่วคราวอย่างถูกกฎหมาย และทำให้ความคุ้มครองผู้ลี้ภัยมีเสถียรภาพมากขึ้น

6. ความจำเป็นในการช่วยเหลือและผลดีต่อรัฐบาลไทยในการจัดการเรื่องผู้ลี้ภัยจากเมียนมา

ด้วยสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองและทางอาวุธในชาวมียนมาที่ดำเนินต่อเนื่องมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2564 จนปัจจุบัน ส่งผลให้ประชาชนจากเมียนมามีความจำเป็นต้องหลบหนีความรุนแรงและภัยประทัดประหารเข้ามาแสวงหาที่พักพิงในประเทศไทย ทั้งในพื้นที่ชายแดนและในเขตเมือง แต่พวกเขาเหล่านี้ยังคงไม่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาพักพิงอย่างปลอดภัยในประเทศไทย พวกเขาทำได้แค่หลบภัยอยู่ฝั่งเมียนมาติดชายแดนไทย เพื่อให้สามารถหลบเข้าไทยได้เร็วที่สุดหากมีการสู้รบหรือทิ้งระเบิดใกล้แนวชายแดนอีก นอกจากนี้ ยังมีชาวมียนมาและชาวกะเหรี่ยงบางคนที่สามารถหลบเข้ามาในเขตเมือง แต่ต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างหลบซ่อน ด้วยความกลัวจะโดนจับและส่งกลับเมียนมาแล้วไปเผชิญกับภัยประทัดประหารที่พวกเขาเพิ่งหลบหนีมาอีกครั้งหนึ่ง มีข่าวการ

จับกุมนักข่าว หรือแรงงานหลบหนีเข้าเมืองจากเมียนมาเป็นระยะ โดยภาคประชาสังคมไม่อาจเข้าถึงคนกลุ่มนี้ เพื่อให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมได้สะดวกนัก และไม่อาจยืนยันได้ว่ากลุ่มที่กล่าวว่าเป็นแรงงานข้ามชาตินั้น เป็นข้อมูลที่ถูกต้องหรือไม่ หรือจะเป็นกลุ่มคนที่หนีการสู้รบ และการรัฐประหารมาจากประเทศเมียนมา ตัวแทนภาคประชาสังคมเห็นควรว่ารัฐบาลควรต้องดำเนินนโยบายให้ความช่วยเหลือและการจัดการผู้ลี้ภัยตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนและหลักการด้านมนุษยธรรม ซึ่งการดำเนินนโยบายเช่นนี้จะส่งผลดีต่อรัฐไทย ดังนี้

1. การป้องกันการแพร่กระจายของโควิด-19 อย่างได้ผล รัฐไทยจะต้องทราบจำนวนผู้ลี้ภัยจากเมียนมาที่แน่นอน สามารถทำการตรวจหาเชื้อโควิด-19 เจริญ ให้การรักษาหากพบเชื้อ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับมาตรการของรัฐในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การป้องกันการที่ผู้ลี้ภัยจะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ เนื่องจากไม่มีมาตรการให้ความคุ้มครอง จึงอาจมีผู้ฉวยโอกาสแสวงประโยชน์จากผู้ลี้ภัย โดยเฉพาะเด็ก และผู้หญิงได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประเทศไทย ถูกจัดอันดับตามรายงานการติดตามและการดำเนินงานต่อต้านการค้ามนุษย์ หรือ Trafficking in Persons (TIPs) report ในกลุ่ม 2 บัญชีรายชื่อประเทศที่ต้องจับตามอง (Tier 2 Watch List)

3. ภาพลักษณ์ที่ดีของรัฐไทยบนเวทีโลก ตามที่รัฐบาลไทยได้ให้คำมั่นในเวทีโลกเกี่ยวกับเรื่องผู้ลี้ภัย เช่นในที่ประชุมสุดยอดโลกของผู้นำในประเด็นวิกฤตผู้ลี้ภัยระดับโลก (The Leaders' Summit on Refugees) ในปี พ.ศ. 2559 และใน Global Refugee Forum ในปี พ.ศ. 2562 ในเรื่องการจัดการเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย อีกทั้งข้อเสนอแนะจากประเทศต่างๆ ในเรื่องผู้ลี้ภัยต่อการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย Universal Periodic Review (UPR) ตั้งแต่รอบที่ 1 และ 2 เช่น การเคารพหลักการไม่ผลักดันกลับ (non-refoulement) การตอบสนองความต้องการการคุ้มครองสำหรับผู้เสี่ยงภัย และการเข้าถึงกระบวนการแสวงหาที่ลี้ภัย การตั้งมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยจากเมียนมา จะเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ไว้ และเคารพสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประเทศอาเซียน

7. ข้อเสนอแนะในการให้ความช่วยเหลือและการจัดการผู้ลี้ภัย

ตัวแทนภาคประชาสังคมมีข้อเสนอต่อรัฐบาลไทยในการจัดทำนโยบายให้ความช่วยเหลือและการจัดการผู้ลี้ภัยตามหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนและหลักการด้านมนุษยธรรม ที่เป็นทางการ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถให้ความช่วยเหลือและบริหารจัดการผู้ลี้ภัยได้อย่างเป็นระบบทั้งในสถานการณ์ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ดังนี้

1. รัฐไทยต้องยึดมั่นและดำเนินการตามหลักการไม่ผลักดันกลับ (the principle of non-refoulement) โดยต้องคำนึงถึงภาพรวมสถานการณ์ว่า หากสถานการณ์การสู้รบยังไม่สงบจริง รัฐไทยต้องไม่ผลักดันส่งกลับผู้ลี้ภัย ด้วยเหตุผลที่ว่า ช่วงเวลานั้น ๆ สถานการณ์การสู้รบสงบ (ชั่วคราว) แล้ว ดังที่ได้กระทำมาโดยตลอด

2. รัฐจะต้องไม่ปิดกั้น และควรต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคประชาชนไทยที่ประสงค์จะช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมา และผู้ลี้ภัยที่ลี้ภัยในประเทศไทย อันถือเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของทั้งสองพื้นที่ในระยะยาว โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชายแดนที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างกัน ให้สามารถนำส่งความช่วยเหลือผ่านทางจุดผ่อนปรนการค้าหรือผ่านเครือข่ายประชาชนได้

3. ดำเนินการตามฉันทามติ 5 ประการ จากการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนวาระพิเศษเกี่ยวกับสถานการณ์ในเมียนมา เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2564 โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรดำเนินการในวาระเร่งด่วนสำหรับประการที่ 4 ที่อาเซียนจะต้องส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเข้าไปในเมียนมา

4. รัฐไทยรับรองคณะทำงานเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ลี้ภัยจากการสู้รบชายแดนไทย-เมียนมา และแผนงานที่เสนอโดยคณะทำงานเฉพาะกิจฯ และมีการให้ตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจฯ ครอบคลุมพื้นที่อื่น ๆ ที่มีผู้ลี้ภัยตามแนวชายแดนด้วย เช่น บริเวณชายแดนฝั่งตรงกันข้ามเขตกองพล 7 (พะอัน) เขตกองพล 6 (ดูปลาเยา) และรัฐกะเหรี่ยง การตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจฯ ในแต่ละพื้นที่ให้สัดส่วน ดังนี้

1) ภาคประชาสังคม โดยมีตัวแทนจาก องค์กรชุมชนในพื้นที่ชายแดน กลุ่มที่ติดตามและให้ความช่วยเหลือผู้พลัดถิ่นภายในประเทศและผู้ลี้ภัยมาโดยตลอด องค์กรด้านกฎหมาย ด้านการดูแลสุขภาพจิตใจและสังคม และตัวแทนจากหน่วยงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ระดับพื้นที่

2) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยระดับอำเภอและจังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการเพื่อที่จะได้ประสานกับหน่วยงานสาธารณสุขท้องถิ่นให้มีบทบาทนำในด้านงานควบคุมโรค รวมถึงหน่วยงานด้านมนุษยธรรมซึ่งมีประสบการณ์และความพร้อมในด้านงบประมาณให้ดำเนินการสนับสนุนช่วยเหลือ

ภารกิจคณะทำงานเฉพาะกิจฯ

ให้กำหนดขอบเขตภารกิจครอบคลุมถึงการช่วยเหลือทั้งผู้ลี้ภัยที่อยู่ในฝั่งไทยและผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมา และในการดำเนินการใดๆ ของคณะทำงานเฉพาะกิจฯ ฝั่งไทย ควรต้องมีการประสานงาน รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของภาคประชาสังคมที่เป็นตัวแทนของคนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนด้วย

ทั้งนี้ ให้คณะทำงานเฉพาะกิจฯ มีภาระหน้าที่ในการ

- (1) ประเมินวิเคราะห์สถานการณ์ ความรุนแรงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และจำนวนผู้ลี้ภัย
- (2) ประสานความช่วยเหลือตามสถานการณ์ข้อ (1) และจัดทำแผนการช่วยเหลือ เช่น อาหาร น้ำ สุขอนามัย การสาธารณสุข และที่พักพิง
- (3) จัดทำบัญชีรายการสิ่งของและรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับของบริจาค และการจัดส่งความ

ช่วยเหลือ

5. ประเทศไทยต้องไม่ปฏิเสธการขอเข้าลี้ภัย โดยอ้างเหตุแห่งการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 หรือความสมัครใจกลับของผู้ลี้ภัย กรณีผู้ลี้ภัยที่เข้ามาตามแนวชายไทย-เมียนมา ให้ประเทศไทยพิจารณาว่าทุกคนมีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้ลี้ภัยจริงตามหลักการ *Prima facie* ที่ต้องได้รับการคุ้มครอง ห้ามปฏิเสธการคุ้มครอง และห้ามผลักดันกลับโดยเด็ดขาด อีกทั้งป้องกันการหลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายในเขตเมืองและเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและควบคุมโควิด-19 อย่างมีประสิทธิภาพทั่วประเทศ

ในการคุ้มครองและจัดการดูแลผู้ลี้ภัย หน่วยงานความมั่นคงไทยต้องเปิดให้ผู้ลี้ภัยได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่รัฐไทยจัดไว้รองรับตามหลักมนุษยธรรมและกฎหมายสิทธิมนุษยชนจนกว่าสถานการณ์จะสงบ และต้องมอบความรับผิดชอบให้กระทรวงมหาดไทยในระดับอำเภอและจังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการเพื่อที่จะได้ประสานกับหน่วยงานสาธารณสุขท้องถิ่นให้มีบทบาทในด้านการควบคุมโรค รวมถึงหน่วยงานด้านมนุษยธรรมซึ่งมีประสบการณ์และความพร้อมในด้านงบประมาณให้ดำเนินการสนับสนุน

6. ประเทศไทยควรอนุญาตให้สิทธิอาศัยชั่วคราวแก่ผู้ลี้ภัย โดยมีมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เพื่อที่ผู้ลี้ภัยจะสามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

7. ในกรณีมีการจับกุมและมีการดำเนินคดี ให้ผู้ลี้ภัยสามารถเข้าถึงทนายความและสามารถปรึกษากับทนายความได้เป็นการส่วนตัว อนุญาตให้ประกันตัวได้ภายใต้เงื่อนไขที่ไม่เป็นภาระเกินควร และผู้ถูกจับกุมมีสิทธิที่จะปฏิเสธการขอเข้าเยี่ยมจากบุคคลที่ตนไม่ต้องการพบได้

8. ผู้ลี้ภัยจากประเทศเมียนมาควรสามารถเข้าถึงกลไกการคัดกรองระดับชาติและมีสิทธิยื่นคำร้องเพื่อรับสถานะเป็น “ผู้ได้รับการคุ้มครอง” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. 2562

9. ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ขอให้มีการดำเนินการในการดูแลเพื่อให้เข้าถึงการตรวจคัดกรองโรค การรักษาโรค รวมทั้งการได้รับวัคซีนป้องกันโรค

10. ประเทศไทยควรดำเนินการช่วยเหลือให้ผู้ลี้ภัยสามารถเดินทางกลับประเทศต้นทางได้ด้วยความสมัครใจ มีความพร้อม และเมื่อมีความปลอดภัยอย่างแท้จริง การตัดสินใจที่จะส่งผู้ลี้ภัยกลุ่มใดหรือบุคคลใดกลับประเทศต้นทาง จะต้องเป็นการพิจารณาร่วมของหน่วยงานที่ให้ความคุ้มครองดูแลผู้ลี้ภัย โดยประสานงานร่วมกับคณะทำงานเฉพาะกิจฯ มิใช่บทบาทหน้าที่ของฝ่ายความมั่นคงแต่เพียงฝ่ายเดียวดังที่ผ่านมา เพราะความมั่นคงต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน

11. ประเทศไทยควรเปิดเผยข้อมูลการให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยจากเมียนมาอย่างโปร่งใส เข้าถึงได้ ไม่บิดเบือน

ปกปิดจำนวนผู้ลี้ภัยหรือการให้ความช่วยเหลือที่แท้จริงจากภาครัฐ รวมทั้งกำหนดความรับผิดชอบ นโยบาย และ
โครงสร้างการทำงานที่ชัดเจนแก่หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนร่วมในการรับมือสถานการณ์เพื่อเพิ่ม
ประสิทธิภาพในการประสานงานให้การช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 : แถลงการณ์ข้อเสนอจากภาคีองค์กรภาคประชาชน วันที่ 5 เมษายน 2564

ภาคผนวก 2 : จดหมายจากภาคประชาสังคมไทย กรณีการให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยสงครามตามพรมแดนไทย-รัฐกะเหรี่ยง ถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ วันที่ 10 เมษายน 2564

ภาคผนวก 3 : จดหมายเปิดผนึกจากเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม นักวิชาการ ผู้ห่วงใยในปัญหามนุษยธรรม ถึงพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ วันที่ 2 มิถุนายน 2564

ภาคผนวก 4 : จดหมายเปิดผนึกถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม นักวิชาการ ผู้ห่วงใยในปัญหามนุษยธรรม วันที่ 14 มิถุนายน 2564

ภาคผนวก 5 : จดหมายเรียนคณะกรรมการสิทธิการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ สภา ผู้แทนราษฎร วันที่ 8 กรกฎาคม 2564

ภาคผนวก 6 : จดหมายเรียนคุณพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชน วันที่ 8 กรกฎาคม 2564

ภาคผนวก 1

ผู้ลี้ภัยจากประเทศพม่าคือเพื่อนบ้านของประชาชนไทย แถลงการณ์ข้อเสนอจากภาคีองค์กรภาคประชาชน 5 เมษายน 2564 (ปรับปรุงล่าสุด 8 เมษายน 2564)

นับแต่การโจมตีทางอากาศของกองทัพพม่าต่อชุมชน จ.มื่อตรอ รัฐกะเหรี่ยง เมื่อ 27 มี.ค. 2564 ตามต่อด้วยการโจมตีทางอากาศและเป็นใหญ่ทั่วพื้นที่ตลอดลำปาดาร์ ผู้ลี้ภัยสงครามได้ทะยอยข้ามน้ำสาละวินมาหลบภัยในต.แม่สามแลบ อ.สบเมย และ ต.แม่คง กับแม่ยวม อ. แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอนมากกว่าสามพันคน ซึ่งกว่าสองพันถูกผลักดันกลับไปในระหว่างวันที่ 29-31 มี.ค. อีกราวสองพันคนยังกระจายตัวอยู่ตามเส้นขอบแดน ในความควบคุมของหน่วยทหารพรานและตชด.ในอ.สบเมยและแม่สะเรียง

จากการแถลงข่าวของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องชี้ว่า ประเทศไทยเกรงว่าการรับผู้ลี้ภัยจะก่อให้เกิดปัญหาการแพร่กระจายโควิด 19 และปัญหาความสัมพันธ์กับประเทศพม่า อีกทั้งยังเกรงว่าผู้ลี้ภัยเหล่านี้จะตกค้างอยู่นานดังเช่นคนในศูนย์พักพิงฯ 9 แห่ง จึงต้องการให้ผู้ลี้ภัยใหม่อยู่เฉพาะภายใต้การควบคุมของกองทัพเพื่อที่จะผลักดันออกไปให้เร็วที่สุด โดยมีให้สื่อมวลชน องค์กรมนุษยธรรม องค์กรระหว่างประเทศ ประชาชนไทยรวมถึงหน่วยงานรัฐอื่นได้เข้าถึง

จากการติดตามสถานการณ์และปฏิบัติการครั้งนี้ ภาคีองค์กรภาคประชาชนไทย ซึ่งถือว่าผู้ลี้ภัยจากประเทศพม่าคือเพื่อนบ้านของประชาชนไทย มีข้อสังเกต คือ

1. การผลักดันผู้ลี้ภัยกลับ ในขณะที่ยังมีรายงานการโจมตีทั้งทางอากาศและภาคพื้นดินในพื้นที่จังหวัดเดียวกันกับผู้ลี้ภัยกลับไป ถือเป็นภาระละเมิดหลักมนุษยธรรมและพันธกรณีของรัฐต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รวมถึงกฎจารีตประเพณีระหว่างประเทศ Non- refoulement ซึ่งห้ามผลักดันผู้ลี้ภัยกลับสู่อันตราย
2. การรับผู้ลี้ภัยไว้บนแผ่นดินไทย โดยที่กองทัพไม่เปิดให้หน่วยงานที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ลี้ภัย ซึ่งคือหน่วยงานมหาดไทยระดับอำเภอและจังหวัด และองค์กรเอกชนด้านมนุษยธรรมซึ่งมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับมหาดไทยอยู่แล้วเข้ามารับผิดชอบในการจัดการดูแล ทำให้ภาระตกอยู่กับหน่วยทหารพรานท้องถิ่น ซึ่งไม่มีความพร้อมทั้งกำลังคน งบประมาณ ประสบการณ์ และศักยภาพในการจัดการดูแลผู้ลี้ภัยได้อย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานสากลในด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน
3. การปิดกั้นไม่ให้ความช่วยเหลือจากภาคประชาสังคมไทยเข้าถึงผู้ลี้ภัย โดยอ้างเหตุผลด้านความมั่นคงและโควิด 19 ก่อให้เกิดวิกฤตทางมนุษยธรรม ผู้ลี้ภัยที่ประกอบไปด้วยหญิง เด็ก คนชรา และผู้ป่วย ต้องตกอยู่ในสภาพอดอยาก ไม่มีอุปกรณ์ป้องกันตนและทรัพย์สินจากแดดและฝน ขาดยารักษาโรคและเครื่องใช้จำเป็นอื่น ๆ
4. สภาพความไม่พร้อมดังกล่าวก่อให้เกิดความหวงใยสืบเนื่องถึงอนาคตอันใกล้ ซึ่งตราบไต่ที่ยังไม่มีความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในประเทศพม่า ก็อาจมีการหลั่งไหลของผู้ลี้ภัยเข้ามาเพิ่มตลอดแนวชายแดนไทย เนื่องจากการปราบปรามประชาชนในเขตเมืองยังทวีความรุนแรงไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้นักการเมือง นักกิจกรรม สื่อมวลชน ข้าราชการและครอบครัวต้องหลบหนีการประหัตประหารมาอยู่ในความคุ้มครองของกลุ่มชาติพันธุ์บริเวณชายแดนติดไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ และมีความเป็นไปได้ที่กองทัพพม่าจะหันมาโจมตีพื้นที่เหล่านี้ ส่งผลให้ทั้งชาวบ้านท้องถิ่นและผู้หลบหนีจากเขตเมือง ต้องข้ามมาขอหลบภัยในประเทศไทย

นอกจากนี้ องค์กรภาคประชาชนไทยที่ได้ติดตามสถานการณ์ผู้ลี้ภัยในประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง ยังมีคำชี้แจงต่อข้อกังวลต่าง ๆ ของรัฐไทย คือ

1. ต่อกรณีความหวงใยว่าผู้ลี้ภัยจะตกค้างนาน ข้อเท็จจริงก็คือ ผู้ลี้ภัยปี 2564 โดยเฉพาะกลุ่มชาวบ้านชาติพันธุ์จากชายแดนเหล่านี้ไม่มีความประสงค์จะอยู่ประเทศไทยในระยะยาว หากต้องการกลับถิ่นฐานทันทีที่สามารถกลับได้ แต่ละครอบครัวทั้งบ้าน ทรัพย์สิน เรือกสวนไร่นา และสัตว์เลี้ยงของตนไว้ โดยตลอดเวลาที่ผ่านมาจะมีการโจมตีทางอากาศที่ได้ทั่วทุกบริเวณ ชาวบ้านได้พยายามใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน โดยหนีไปหลบซ่อนในป่าเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้น ไม่ได้มีความพยายามมาประเทศไทยหากไม่จำเป็น

ตัวอย่างหนึ่งของผู้ลี้ภัยที่ไม่มีประสงค์จะอยู่ประเทศไทยในระยะยาว คือ ผู้ลี้ภัยชาวกะเหรี่ยงจากจ.พะอาน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งหลบหนีการโจมตีเพื่อยึดพื้นที่ของกองทัพพม่าเข้ามาอยู่ที่ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก ระหว่างมี.ย.2552-เม.ย.2553 ในครั้งนั้นรัฐได้จัดพื้นที่ให้แยกจากศูนย์พักพิงที่มีอยู่ โดยอนุญาตให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้าไปจัดการและภาคประชาสังคมไทยสามารถไปให้ความช่วยเหลือได้ ผู้ลี้ภัยได้สร้างเพิงพักชั่วคราวกันแค้น และได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนชั่วคราวเพื่อให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ จนกระทั่งเดินทางกลับถิ่นฐาน

กรณีผู้ลี้ภัยราวเก้าหมื่นในศูนย์พักพิงฯ 9 แห่งใน 4 จังหวัดนั้นมีความแตกต่างไปมาก หลังจากเกิดศูนย์พักพิงฯ แห่งแรกในปี 2527 นั้น จำนวนได้ทวีคูณเป็นกว่าแสนในปี 2538 เนื่องจากสภาพชายแดนเปลี่ยนจากการที่เป็นพื้นที่ในความควบคุมของกองกำลังชาติพันธุ์มาเป็นกองทัพพม่าเกือบทั้งหมด การกลับถิ่นฐานจึงเป็นเรื่องเป็นไปได้ยาก แม้เมื่อเวลาผ่านไปสถานการณ์จะดีขึ้น พื้นที่ชุมชนรวมถึงที่ทำกินเดิมก็ตกเป็นของผู้มาอาศัยอยู่ใหม่แล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ลี้ภัยจากศูนย์พักพิงฯ ก็ได้ย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศที่สามแล้วกว่าแสนคน ตามข้อมูลองค์การการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (IOM) ในปี 2564

2. ต่อกรณีข้อห่วงใยว่าด้วยการแพร่กระจายโควิด 19 และความสัมพันธ์กับประเทศพม่า นั้น หากรัฐไทยจัดการตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศและหลักมนุษยธรรม ก็จะถือว่าผู้ลี้ภัยเป็นผู้ที่ต้องได้รับความคุ้มครองระหว่างประเทศ มิใช่เป็นความรับผิดชอบของรัฐที่รับแต่เพียงฝ่ายเดียว นอกจากนี้ ด้วยการจัดการที่เหมาะสมตามข้อเสนอเบื้องต้นนี้ก็จะสามารถควบคุมการแพร่กระจายโควิด 19 ได้ โดยที่รัฐไม่จำเป็นต้องละเมิดหลักมนุษยธรรมหรือสิทธิมนุษยชน

ด้วยเหตุที่ผู้ลี้ภัยจากประเทศพม่าคือเพื่อนบ้านของประชาชนไทย ภาคีองค์กรภาคประชาชนไทยตามรายงานเบื้องต้นนี้จึงมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทยในการรับมือกับการหลั่งไหลของผู้ลี้ภัย กล่าวคือ

1. รัฐจะต้องไม่ปฏิเสธการขอเข้าลี้ภัย โดยหน่วยงานความมั่นคงจะต้องเปิดให้ผู้หนีภัยสงครามและการประท้วงประท้วงซึ่งมีเหตุแห่งการลี้ภัยชัดเจนตามรายงานข่าว ให้เข้าพักหลบภัยในประเทศไทยตามหลักมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน ในพื้นที่ที่พักพิงชั่วคราวที่รัฐได้จัดไว้ให้ตามที่ได้มีการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนไว้ก่อนหน้า
2. เมื่อหน่วยงานความมั่นคงเปิดรับให้ผู้ลี้ภัยเข้าสู่พื้นที่พักพิงฯ แล้ว ก็จะต้องมอบความรับผิดชอบในการจัดการดูแลให้ความคุ้มครองแก่กระทรวงมหาดไทยระดับอำเภอ และจังหวัด ซึ่งจะได้ประสานกับหน่วยงานสาธารณสุขท้องถิ่นให้มีบทบาทนำในด้านการควบคุมโรค และองค์กรมนุษยธรรมซึ่งมีประสบการณ์และความพร้อมในด้านงบประมาณให้ดำเนินการสนับสนุน
3. รัฐจะต้องไม่ปิดกั้น หากควรอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคประชาชนไทยที่ประสงค์จะช่วยเหลือผู้ลี้ภัย ทั้งนี้ การสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างภาคประชาชนของทั้งสองประเทศ คือการส่งเสริมความมั่นคงของประเทศในระยะยาว
4. ในกรณีที่มีการหลั่งไหลเข้ามาของกลุ่มผู้ลี้ภัยจากพื้นที่ที่เชื่อได้ว่า จะมีผู้หลบหนีการประท้วงประท้วงจากในเมืองรวมอยู่ด้วย รัฐควรอนุญาตให้สำนักข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) สามารถเข้าถึงผู้ลี้ภัยกลุ่มดังกล่าว และสามารถเข้าถึงคณะกรรมการพิจารณาคัดกรองผู้ได้รับความคุ้มครอง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. 2562 เพื่อคัดกรองผู้ที่ต้องการความคุ้มครองเป็นการเฉพาะ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้�าจยังไม่สามารถกลับคืนถิ่นฐานพร้อมกับชาวบ้านที่อยู่ชุมชนชายแดนได้
5. การตัดสินใจที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้ลี้ภัยกลุ่มใดหรือบุคคลใดกลับคืนถิ่นฐาน จะต้องเป็นบทบาทร่วมของหน่วยงานที่ให้ความคุ้มครองดูแลผู้ลี้ภัย มิใช่บทบาทของฝ่ายความมั่นคงแต่เพียงฝ่ายเดียว

ด้วยความศรัทธาในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

หน่วยงาน

1. มูลนิธิเพื่อนไร้พรมแดน
2. มูลนิธิส่งเสริมสันติวิถี

3. เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ
4. มูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา (พชภ)
5. ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ
7. มูลนิธิสวนวัฒนธรรม
8. มูลนิธิศกยภาพชุมชน
9. เครือข่ายปกากะญอมีดี
10. เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
11. เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันตก
12. เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย
13. เครือข่ายสตรีชนเผ่าแห่งประเทศไทย
14. เครือข่ายเยาวชนต้นกล้าชนเผ่าพื้นเมือง
15. มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและวัฒนธรรม
16. มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองภูมิภาคเอเชีย
17. เครือข่ายการจัดการสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง
18. มูลนิธิภูมิปัญญาชาติพันธุ์
19. สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.)
20. สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน
21. ศูนย์พิทักษ์และฟื้นฟูสิทธิชุมชนท้องถิ่น
22. กลุ่มลานยิ้มการละคร
23. กลุ่มละครชุมชนป่าพะยอม
24. กลุ่มศิลปะแสดงสดแลกเปลี่ยนนานาชาติ เบลอบอร์ดเดอร์ส
25. กลุ่มเสรีภาพแม่น้ำโขง
26. ศูนย์เยาวชนสไมล์เลย์ แม่สอด
27. เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ(คกน)
28. สหพันธ์คนงานข้ามชาติ
29. มูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า
30. มูลนิธิสันติภาพและวัฒนธรรม
31. กลุ่มคนงานหญิงเพื่อความยุติธรรม
32. โครงการสตรีนานาชาติพันธุ์
33. เครือข่ายสุขภาพชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง (คชส.)
34. ภาควิชาชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อความยุติธรรมและสันติภาพ
35. กลุ่มดาวดิน
36. ศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคม
37. ขบวนการอีสานใหม่
38. สัมชชาคนจน
39. เครือข่ายคนรุ่นใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคม
40. สมาคมคนรุ่นใหม่กับนวัตกรรมทางสังคม (SYSI)
41. บริษัท อินฟลูเอนเซอร์ จำกัด
42. ร้านเจดีดี
43. V-Day Thailand
44. โครงการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านทรัพยากรแร่
45. กลุ่มนิเวศวัฒนธรรมศึกษา
46. เครือข่ายประชาชนผู้เป็นเจ้าของแร่

47. กลุ่มคนรักบ้านเกิดบ้านเกิดบ้านเกิด
48. กลุ่มคนรักบ้านเกิด 6 หมู่บ้าน
49. กลุ่มรักอำเภอพานรณิเวศ
50. กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนเขาเหล่าใหญ่-ผาจันได
51. กลุ่มรักบ้านแหง
52. กลุ่มคนเหล่าไฮงามไม่เอาเหมืองแร่
53. กลุ่มเพื่อนคนไร่บ้าน จ.ขอนแก่น
54. คณะละครขับเค็ลื่อนสังคมมารีองดู
55. มูลนิธิช่วยไร่พรมแดน
56. สงขลาฟอรั่ม
57. เครือข่ายพลังผู้สูงวัย
58. เครือข่ายสิทธิผู้ลี้ภัยและคนไร้รัฐ
59. ศูนย์พัฒนาเครือข่ายเด็กและชุมชน
60. สถาบันแรงงานและเศรษฐกิจที่เป็นธรรม (JELLI)
61. ขบวนการผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย
62. ภาคีเซฟบางกลอย

บุคคล

1. กฤษณะพล วัฒนวันยู	ศาลายาเนี่ยน
2. เก่งกิจ กิติเรียงลาภ	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. กิตติธเนศ สุานภูริกุล	ประชาชน
4. กนกวรรณ สมศิริวางกุล	ประชาชน
5. กิติมา ชุนทอง	ประชาชน
6. กรมณี ธรรมพฤษา	ประชาชน
7. กรณ์รัฐสุ คุณาวากรณ์	ประชาชน
8. กรนก วิวัฒนภูมิ	ประชาชน
9. กุลณัฐ จิระวงศ์อร่าม	ประชาชน
10. เกสร อัสนีจันทร์	ประชาชน
11. กมลกา จิตตรุทธะ	ประชาชน
12. กรรณิการ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	ประชาชน
13. กฤตยา ผิวผ่อง	ประชาชน
14. กริ่งกาญจน์ เจริญกุล	ประชาชน
15. กฤษณะ โชติสุทธิ	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
16. กาญจนา ดีอุต	লাম
17. เกียรติศักดิ์ ดวงอำพร	ประชาชน
18. กฤษดา บุญชัย	ประชาชน
19. กรมณี ธรรมพฤษา	ประชาชน
20. กิตติศักดิ์ วัชรกุล	ประชาชน
21. กิตติพัฒน์ กนกนาค	ประชาชน
22. กรมณี ธรรมพฤษา	ประชาชน
23. กฤตยา กาวีวงศ์	ประชาชน
24. กฤษณา เจริญศรีศรีชัย	ประชาชน
25. กัญจนา ภูทองไชย	ประชาชน

26.	กรรณิกา วงสีสา	ประชาชน
27.	กริสรินทร์ จุงศิริวัฒน์	ประชาชน
28.	กิตติศักดิ์ รักภักุศล	ประชาชน
29.	กฤตณัย จงไกรจักร	ประชาชน
30.	เขมชาติ ตันบุญ	นักวิชาการอิสระ
31.	ขวัญเยี่ยม จิตอารีย์	ประชาชน
32.	ขวัญหทัย บุญลือ	ประชาชน
33.	คมลักษณ์ ไชยยะ	ประชาชน
34.	คำ ใจแก้ว	ประชาชน
35.	คณิตพรณ์ เกาทอง	ประชาชน
36.	คำแหง วิสุทธางกูร	เครือข่ายนักวิชาการปรัชญาและพุทธศาสนา
37.	คณากร กิตติสาร	ประชาชน
38.	คณิศร สันติไชยกูล	ประชาชน
39.	งามศุภร์ รัตนเสถียร	สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
40.	เจนจินดา ภาวะดี	นักกฎหมายอิสระ
41.	จารุณีย์ รักษ์สองพลู	ประชาชน
42.	จามจรี มะกันตา	ประชาชน
43.	จันทรา ธนะวัฒน์นางศ์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
44.	จักรพันธ์ ศรีวิชัย	คนทำหนัง
45.	จิรานุช กองเงิน	ประชาชน
46.	จารุวรรณ อุทาปา	ประชาชน
47.	จาริก กรอบทอง	ประชาชน
48.	จรรยาภรณ์ สีหาบุตร	ประชาชน
49.	จามร ศรเพชรรินทร์	Short Doc
50.	จิตลดา ไวดาบ	ประชาชน
51.	จอมเทียน จันสมรัก	Speaking Out TH
52.	จรินทร์พร ประเสริฐกุล	พลเมืองโลก
53.	จักรกริช ฉิมนอก	ประชาชน
54.	ฉัตรนคร เขมาสารี	ประชาชน
55.	ฉัตรชัย พุ่มพวง	สหภาพคนทำงาน
56.	ฉัตรชัย สุขอนันต์	ประชาชน
57.	ดร.ชยันต์ วรรณะภูดี	ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา
58.	ชัยพงษ์ สำเนียง	ภาควิชาประวัติศาสตร์ ม.นเรศวร
59.	ชลธิชา แจ้งเร็ว	นักกิจกรรมด้านประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน
60.	ชฎานิชฐ์ พูลยรัตน์	ประชาชน
61.	ชลธิดา ชันธกิจ	ประชาชน
62.	ชฎานิชฐ์ พูลยรัตน์	ประชาชน
63.	เซวง ไชยวรรณ	คนทำหนัง
64.	ชฎานี ขุนกัน	ประชาชน
65.	ชาติชาย อมรเลิศวัฒนา	Refugee Rights Litigation Project
66.	ชวรัตน์ ชวรางกูร	ประชาชน
67.	ชินราช บุตรศรีภูมิ	ประชาชน
68.	ชาญณรงค์ บุญหนุน	เครือข่ายนักวิชาการปรัชญาและพุทธศาสนา
69.	ชานน์ บุญเฉลย	ประชาชน

70.	ชวิศา อุตตะมัง	ประชาชน
71.	ชิตชนก ขอบเหลือง	ประชาชน
72.	ไชยยันต์ ไชยยะ	ประชาชน
73.	ชญานิน เตียงพิทยากร	ประชาชน
74.	ชัยพล โขติผล	ประชาชน
75.	ชลิต รัชสุพานะ	ประชาชน
76.	ชนิดา ชิตบัณฑิตย์	ประชาชน
77.	ชานน โพธิมะโน	ประชาชน
78.	ชัยชู สากู	ประชาชน
79.	ดาวพระศุกร์ หลักแหลม	ประชาชน
80.	ดำรงศักดิ์ วงษ์อุดม	เฟมินิสต์ปลดแอก
81.	ดวงพร วิรัตน์ธัญญารักษ์	เฟมินิสต์ปลดแอก
82.	ณัฐปคัลภ์ เข็มขาว	นักเรียนสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา
83.	ณัชชานันท์ มะกันถา	ประชาชน
84.	ณัฐิณี ชูช่วย	Thai City Biz Co., Ltd.
85.	ณรรธราวุธ เมืองสุข	สื่อมวลชน
86.	ณัฐวุฒิ กรมภักดี	ประชาชน
87.	ณัฐสิริวี รอดโพธิ์ทอง	ประชาชน
88.	ณิชกานต์ รัชวงษ์ฤทธิ์	กลุ่มเฟมินิสต์ฟุฟุ
89.	ณัฐชนัญ อติกิจปรีชา	ประชาชน
90.	ณัฐพงษ์ บุญธรรม	ประชาชน
91.	ณัฐนพิน ผดุงพัฒน์นอม	ประชาชน
92.	ณีนุช แมลงภู	มหาวิทยาลัยศิลปากร
93.	ดร.ดรุณี ไพบูลย์พาณิชย์กุล	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
94.	ดำรง พุดสวย	ประชาชน
95.	ดวงสุดา สร้างอำไพ	ประชาชน
96.	เดชา น้อยมะลิวัน	ประชาชน
97.	ดำรง ธราพิทักษ์	ประชาชน
98.	ดาราราย รักษาสิริพงศ์	ประชาชน
99.	ดาโพ มรดกพนา	คนทำหนัง
100.	ดวงทิพย์ ขงเขตคราม	ประชาชน
101.	เต็มศักดิ์ ตั้งสุทธิกุล	ประชาชน
102.	ถาวร หลักแหลม	ประชาชน
103.	ทิพาพร สนั่นเมือง	ประชาชน
104.	ทิพวรรณ อินตา	ประชาชน
105.	ทรัพย์ มะโน	ประชาชน
106.	แทนฤทัย แทนรัตน์	ประชาชน
107.	ทรงพันธ์ ต้นตระกูล	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
108.	ธิดา ผลิตผลการพิมพ์	Documentary Club
109.	ธรรมศาสตร์ โสถถิพันธ์	สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
110.	ธีรภัทร ศรีวิชัย	ประชาชน
111.	ธนากร อัญญาประดิษฐ์	ประชาชน
112.	ธนัชฐ์ นิละโยธิน	ประชาชน
113.	ธีระชัย ศาลเจริญกิจถาวร	ประชาชน

114.ธิษะณา ชุณหะวัณ	มูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนา พังงา
115.ธดาพงศ์ เสนาะพงษ์ไพโร	ประชาชน
116.ธิตา อ่อนอินทร์	ประชาชน
117.ธนิท เอธนานนท์	ประชาชน
118.ธันย์รัตนราม ชีพนุรัตน์	ประชาชน
119.ธณิศสนันท์ นุชประเสริฐ	ประชาชน
120.ธนพล แสงจันทร์	ประชาชน
121.ธีรพงษ์ พรหมชาติแก้ว	ประชาชน
122.ธงชัย สุวิ	ประชาชน
123.ธวัชชัย ไตสิตระกุล	ประชาชน
124.ธนต์ต์ วีรวัฒนาธิกุล	ประชาชน
125.ธีรวัฒน์ ขวัญใจ	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
126.ธนาคาร สาระคำ	ประชาชน
127.ธวารัตน์ ไพบุญย์ธนสมบัติ	ประชาชน
128.ธนพร ศรีสุขใส	ประชาชน
129.นนธวัช มะชัย	ศิลปิน
130.นิพิฐพนธ์ คำยศ	ประชาชน
131.นันทพร เตชะประเสริฐกุล	ประชาชน
132.นุรมา มะเกะ	ประชาชน
133.นภสร ลืมไชยาวัฒน์	อาจารย์
134.นवल มีระเสน	นักธุรกิจ
135.นัยนา ธนวิฑโฒ	ประชาชน
136.นิรมล ยวนบุญย์	ประชาชน
137.ณัฐเมธอนิราห์ เพชรวรภากรณ์	ประชาชน
138.นิติกร คำชู	ประชาชน
139.นาตยา อยู่คง	มหาวิทยาลัยศิลปากร
140.นันทา เบญจาศิลารักษ์	ประชาชน
141.นันทชาติ หนูศรีแก้ว	ประชาชน
142.นิตยา ม่วงกลาง	ประชาชน
143.นุชนลิน สีระสันธนะ	ประชาชน
144.น้องแอร่ สายรุ่งยามเย็น	ประชาชน
145.เนาวรัตน์ เสือสะอาด	ประชาชน
146.นนทวัฒน์ นำเบญจพล	ผู้กำกับภาพยนตร์
147.นันทนา ชวดนุช	ประชาชน
148.บุญญาเดช พุดสวย	ประชาชน
149.บุญธาริกา จินตา	ประชาชน
150.บัวผัด ต๊ะนัย	ประชาชน
151.บุษกร ยอดทาเครือ	ประชาชน
152.บารมี ชัยรัตน์	สมัชชาคนจน
153.บรรชา แจ่มใส	ประชาชน
154.บุญทิวา วิจิตรากุล	ประชาชน
155.บัญญัติ มุแฮ	ชนเผ่าพื้นเมือง
156.เบญจภัทร สังข์สีแก้ว	ประชาชน
157.บงกช ดารารัตน์	ประชาชน

158. บุศรินทร์ เลิศขวลิตสกุล	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
159. บราลี มีศุข	ประชาชน
160. ปิติพงษ์ ผาสุขยี่ด	ประชาชน
161. ปราณี มะกันถา	ประชาชน
162. ปฏิพัทธ์ มะกันถา	ประชาชน
163. ปรีดา ทองชุนนุม	ทนายความ
164. ปสุตา ชื่นขจร	ประชาชน
165. ประจักษ์ ต่อชีวี	ประชาชน
166. ปภพ เสียมหาญ	ประชาชน
167. ปรีชญา มณีแสง	ประชาชน
168. ปรีญาวัลย์ ใจปิ่นตา	ประชาชน
169. ปพน สังข์ฤทธิ์	ประชาชน
170. ปรัชญเกียรติ ว่าโร๊ะ	ประชาชน
171. ปราโมทย์ ระวิน	ประชาชน
172. เปาโล คำสวัสดิ์	ประชาชน
173. ปิยะรัศมี ปิยะพงศวิวัฒน์	ประชาชน
174. ปุณิกา พุณพานิชย์	ประชาชน
175. เปี้ย วรธนา	นักเขียน
176. ปุณณมาศ กิตติ	ประชาชน
177. เพทาย กันนิยม	ประชาชน
178. พิกุล จินตา	ประชาชน
179. ไพรินทร์ เสาะสาย	International Rivers
180. พุทธิพงษ์ อรุณเพ็ง	ผู้กำกับภาพยนตร์
181. พรพิศ ผักไหม	แม่ค้า
182. พิมพ์กา โตวิระ	คนทำหนัง
183. พิธิษฐ์ นาสี	ศูนย์พัฒนาธรรมชาติและนโยบายการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
184. พิไชย หลักแหลม	ประชาชน
185. พานิดา พุดสวย	ประชาชน
186. พิลัยพร ชูโชคจิรวัดณ์	ประชาชน
187. พิษยพรรณ ช่วงประยูร	นักศึกษาปริญญาเอก คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
188. พนม ทะโน	สื่อมวลชน
189. พงษ์ศักดิ์ ต้นน้ำเพชร	ชาวกะเหรี่ยงบางกลอย
190. พชร คำชำนาญ	ประชาชน
191. เพ็ญผจง อินตะรัตน์	ประชาชน
192. พรรณี เทวกุลพานิชย์	ประชาชน
193. พุทธิณี กางกัน	Fortify Rights
194. พิธิษฐ์ โปธิ์แก้ว	ประชาชน
195. พีรพัฒน์ กิตติสุขวัฒน์	ประชาชน
196. พิรญาณ พลภูมิรักษ์	ประชาชน
197. พิษามณูษ์ อาจคะนอง	ประชาชน
198. ภัทรภร ภูทอง	นักวิชาการ
199. ภัทรานิษฐ์ เยาดำ	ทนายความ
200. ภัครทรินทร์ จรุงสาคร	ประชาชน
201. ภัทรภร เหมะจันทร์	ประชาชน

202. ภาณินี มีผล	ประชาชน
203. มาโนช ชุ่มเมืองปัก	ประชาชน
204. มโนธรรม เทียมเทียบรัตน์	ราษฎรเต็มขั้น
205. มัจฉา พรอินทร์	ประชาชน
206. มะเมียะแสง สีวิวัลย์	ประชาชน
207. มนธิรา อินทโธม	ประชาชน
208. ไมตรี จำเริญสุขสกุล	กลุ่มรักษาลานู
209. มนธิภา ยิ้มย่อง	กลุ่มเพื่อนนักสังคมสงเคราะห์เชียงใหม่
210. ยุทธนา บุญอ้อม	ประชาชน
211. ยุคล พิทักษ์	ประชาชน
212. โยธิน ผลอรรถ	ประชาชน
213. โยธิน ผลอรรถ	ประชาชน
214. นพ.รังสฤษฎ์ กาญจนะวณิชย์	แพทย์
215. รุ่งอรุณ ตื้อใจมา	ประชาชน
216. รัชมีลภัส กวีวิจน์	ประชาชน
217. รวีพร ดอกไม้	ประชาชน
218. โรยทราย วงศ์สุบรรณ	Migrant Working Group
219. รจเรข วัฒนาพาณิชย์	ประชาชน
220. รัชชานนท์ แสงอัมพร	นักพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ (นพต)
221. ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์	มูลนิธิริ่วมมิตรไทยพม่า
222. ลาลา พุ่มดอกจันทร์	ประชาชน
223. เลอสรวิศ วิเศษเอกภพ	เยาวชน
224. ลาหมีทอ ตั้งแดนวิมาน	ประชาชน
225. ลดาวัลย์ ไข่มคำ	ประชาชน
226. วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศา	นักเขียน
227. วงวาลย์ มะกันธา	ประชาชน
228. วัชรินทร์ เป็นเอก	ประชาชน
229. วีระ ชูบทอง	ประชาชน
230. วีณา บุญนาค	ประชาชน
231. วิภาวดี พันธุ์ยางน้อย	ประชาชน
232. วสุรัตน์ หอมสุต	มูลนิธิรักษไทย
233. วรวิทย์ พนาครองจิตร์	คริสเตียน th-813
234. วัลภา สิ้นฟู	มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา
235. วรชาติ มอแปล	ประชาชน
236. วัชลาวี คำบุญเรือง	ประชาชน
237. วารุณี หลักแหลม	ประชาชน
238. วิไลวรรณ หลักแหลม	ประชาชน
239. วศินี บุญที	ประชาชน
240. วณิดา เลิศวรปรีชา	ประชาชน
241. วราภรณ์ เรืองศรี	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
242. วรุฒิ ตามี	ประชาชน
243. วิโรจน์ พนาสง่าวงศ์	ประชาชน
244. วินัย ไม้แก่น	Grab Thailand
245. วิชัย กองบัณฑิต	ประชาชน

246. วสุธร ปิยาวรมณ์	ประชาชน
247. วาดจันทร์ เจนพานิชสกุล	ราษฎร
248. วุฒิ บุญเลิศ	เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเขตตะนาวศรี
249. วิคตอเรีย ที่สุชาติ	ประชาชน
250. วรณา แต่มทอง	นักวิจัยอิสระ
251. วรกมล องค์วานิชย์	ประชาชน
252. วิปีศยา อัญพูล	ภาคีเซฟบางกลอย
253. วัจนา เสริมสาธนสวัสดิ์	ประชาชน
254. ศรยุทธ เอี่ยมเอื้อยุทธ	นักวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
255. ศรัณย์ จงรักษ์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มรภ.กำแพงเพชร
256. ศักดินา ฉัตรกุล ณ อยุธยา	ประชาชน
257. ศิววงศ์ สุขทวี	สหภาพนักศึกษาและคนทำงานแห่งศาลายา
258. ศรีนทร รัตน์เจริญขจร	ประชาชน
259. ศุภโมกข์ ศิลารักษ์	ประชาชน
260. ศุภาัญจนตา สุขไผ่ตา	นักกิจกรรมด้านแรงงาน
261. ศิราพร แก้วสมบัติ	ประชาชน
262. ศิวกร โอโตเซา	ประชาชน
263. ศาสตรา บุญวิจิตร	ประชาชน
264. ศรีวิยา จันทา	ประชาชน
265. ศุภชัย ชื่นอารมณณ์	ประชาชน
266. ไสลทิพย์ ศุภางค์	ประชาชน
267. ศิริพร บุญผาดินาถ	ประชาชน
268. ศกุนตลา ฤชา	ประชาชน
269. ศิรดา เขมานิภูสุาไท	ประชาชน
270. สมชาติ รัชส์สองพลู	ประชาชน
271. สุนีย์ ทองชัย	ประชาชน
272. สืบสกุล ปิจนุกร	สำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
273. สุชาติ ดุลย์สุวรรณ	ประชาชน
274. สาวิตรี พูลสุขโข	ประชาชน
275. สิริไพลิน สิงห์อินทร์	ประชาชน
276. สิรินาถ สิทธิหาญ	ประชาชน
277. สุทธิเทพ สานท่า	นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
278. สุชาติ ดุลย์สุวรรณ	ประชาชน
279. สุพรรณ มะโน	ประชาชน
280. สาวิตรี จันทา	ประชาชน
281. สาวินี อินตา	ประชาชน
282. สุทธิรัตน์ ศุภปริญา	ศิลปิน
283. สุนทรี ปัญญาสว่าง	ประชาชน
284. สุขศรี ชิตีพัทธ์	ประชาชน
285. สุชีพ สมพร	ประชาชน
286. สุธีโนวาง	สำนักงานกฎหมายสุธี
287. สุปรียา ห่องแสง	ประชาชน
288. สุพอ เจาะโต	ประชาชน
289. สุกัญญา ใจแก้ว	ประชาชน

290. สุชิน พลสา	ประชาชน
291. สมชาย คำจุนศิริมาศ	ประชาชน
292. สุวัชรา ปัญญาอิง	ประชาชน
293. สุภาวดี เพชรรัตน์	ประชาชน
294. สาทิยา เชื้อนคำ	ประชาชน
295. สกฤตกร ยาไทย	ประชาชน
296. สิทธิศักดิ์ ช่างเหล็ก	คณะสังคมและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
297. สุพิศ ดำรงค์ดีศรี	ประชาชน
298. เสฏฐวุฒิ ยุทธาวารกุล	ประชาชน
299. สิรินารถ สดประเสริฐ	ประชาชน
300. สาทิต เรื่องสุวรรณ	ประชาชน
301. สมศักดิ์ แก้วศรีนวล	ประชาชน
302. สุนี ไชยรส	ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย
303. สิรินารถ เมฆวรวุฒิ	ประชาชน
304. สุทธิพงษ์ มหาพรหม	ประชาชน
305. สรินทิพย์ บุญหนัก	ประชาชน
306. สุธาวลัย บัวพันธ์	ประชาชน
307. สุพิชญา คำรักษ์	ประชาชน
308. สุदारัตน์ บุญประเสริฐ	เพมมินิสต์ปลดแอก
309. หาญไกร เครือณพรัตน์	ประชาชน
310. เอกพันธุ์ ปิณฑวนิช	นักวิชาการอิสระ
311. อังคณา นีละไพจิตร	มูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ
312. อริศราภรณ์ พุดสวย	ประชาชน
313. อินทวน พุดสวย	ประชาชน
314. อิชย์อาณิคม ชิตวิเศษ	ประชาชน
315. อารียา ติวะสุระเดช	ประชาชน
316. อำไพ มะโน	ประชาชน
317. เอนก จันทรเครือ	ประชาชน
318. อศิราภี สังขฤทธิ์	เยาวชน
319. อภิชน รัตนากายน	คนทำสารคดี
320. อรุณกร พิค	คนทำหนัง
321. อภิรักษ์ นันทเสวี	นักศึกษา ป.โท คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
322. อรพรรณ ปถมเล็ก	ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ
323. อติภพ ภัทรเดชไพศาล	นักเขียน
324. องอาจ เดชา	นักเขียน
325. आयวัฒน์ วรรณ	ประชาชน
326. อับดุลฮาดี เจมเร๊ะ	ประชาชน
327. อัญชิสสา เขียมทอง	ประชาชน
328. อรนุช เลิศกุลดิลก	ประชาชน
329. อัสม่า แก้วประดับ	ประชาชน
330. อรทัย ไหมแก้ว	ประชาชน
331. อรรถพล อารุงพล	ประชาชน
332. อนรุท เกียรติวุฒิ	ประชาชน
333. อิงค์พร สีเนาะ	ประชาชน

334.อรุษา ปัญญาทดแก้ว	ประชาชน
335.อรสา ศรีดาวเรือง	ประชาชน
336.อิสสรา อมรรวมธาดา	ประชาชน
337.อัสมา แก้วประดับ	ประชาชน
338. อมราภรณ์ ไข่มุก	ประชาชน
339. อัยนา ภูษุทธานนท์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
340. อำพรณี สะเตาะ	ประชาชน
341. อธิวัฒน์ สุธรรม	กลุ่มรักษ์สันติสุข น่าน
342. อำนาจ เสริมพงศ์สุวรรณ	ประชาชน
343. อภิสสิทธิ์ เหล่าลุ่มพุก	ประชาชน
344. อัยยกานต์ อัยยกานต์	ประชาชน

จดหมายจากภาคประชาสังคมไทย

กรณีการให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยสงครามตามพรมแดนไทย-รัฐกะเหรี่ยง

10 เมษายน 2564

เรื่อง ขอให้พิจารณาการเร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยสงครามตามพรมแดนไทย-รัฐกะเหรี่ยง

เรียน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

ตามที่ได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในประเทศพม่า/ เมียนมา ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมามีการปะทะกันระหว่างฝ่ายต่างๆ ทั่วประเทศ รวมถึงการโจมตีกันบริเวณตามแนวชายแดนไทย-รัฐกะเหรี่ยง และมีประชาชนได้หลบหนีภัยสงครามกระจายอยู่ตามจุดต่างๆ ในบริเวณแนวชายแดนตั้งแต่เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2564 ซึ่งประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงเหล่านี้ประกอบไปด้วยเด็ก ผู้หญิง คนชรา ตลอดจนผู้เจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนหลายพันคน และอาจเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนหลักหมื่นคน

ที่ผ่านมาได้มีการประสานดำเนินการของหน่วยงานราชการ กลุ่ม บุคคล องค์กรต่างๆ ในประเทศไทย เพื่อให้มีความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บเหล่านี้ แต่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมายังมีความติดขัดในการดำเนินการในระดับพื้นที่ ตั้งแต่ระดับจังหวัด แม่ฮ่องสอน ระดับอำเภอ (แม่สะเรียง, สบเมย, ฯลฯ) ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ เช่น กองทัพภาคที่ 3 กิ่งกาชาดจังหวัดและอำเภอแม่สะเรียง และผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่หมู่บ้านแม่สามแลบ อ.สบเมย ฯลฯ ทำให้การดำเนินการเรื่องการบริจาคจากภาคประชาชนที่ส่งเข้าไปช่วยเหลือในพื้นที่เป็นไปอย่างติดขัดและยากลำบากเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามหลักการของมนุษยธรรมต่อผู้ยากไร้และหนีภัยความตายจากการสู้รบในประเทศพม่า/ เมียนมา ทางองค์กรภาคประชาสังคมไทย และคณะผู้ห่วงใยในด้านมนุษยธรรม จึงขอเรียกร้องให้รัฐบาล และสภาความมั่นคงแห่งชาติได้เร่งดำเนินการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เปิดชายแดนไทย เพื่อรองรับผู้อพยพลี้ภัยด้วยหลักมนุษยธรรม โดยคำนึงถึงการกวดล้างสู้รบ ควบคุมไปกับการตามไล่จับกุมชาวพม่า/เมียนมา โดยฝ่ายกองทัพและหน่วยงานความมั่นคงของพม่า/ เมียนมา
2. อำนวยความสะดวกให้กับองค์กร หน่วยงานบุคลากรด้านมนุษยธรรมสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ทั้งความช่วยเหลือด้าน อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การรักษาพยาบาล และความปลอดภัยในชีวิต
3. ยึดมั่นในหลักมนุษยธรรมอย่างเคร่งครัด ไม่ผลักดันกลับผู้หนีภัยความตายจากการสู้รบและความขัดแย้งให้กลับไปเผชิญความตายหรือความรุนแรง ตามหลัก Non Refoulement ที่ยึดถือปฏิบัติในทางสากล
4. เร่งประสานงานให้มีการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจร่วมกันขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สำคัญ อันได้แก่ นายอำเภอ กิ่งกาชาดอำเภอ และองค์กรภาคประชาชนท้องถิ่น เช่น ศูนย์พัฒนาเครือข่ายเด็กและชุมชน, กลุ่มกะเหรี่ยงไทย (Karen-Thai Group) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ในระดับเฉพาะหน้าเร่งด่วน ในการจัดทำกลไกการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพร่วมกันโดยเร็ว

มูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า(มรพ) Thai Allied Committee with Desegregated Burma foundation (TACDB)

เลขที่ 2001/246 ซอย 2 แขวงบางจาก เขตพระโขนงกรุงเทพฯ 10260 โทร.02-216-4463, 02-611-1211 โทรสาร.02-216-4463

เลขที่ 2001/246Soi2Bangjak, PhakhanongBangkok10260Tel.02-216-4463, 02-611-1211 Fax.02-216-4463

อีเมล Tacdb@trueemail.co.th, tacdbthaiaction@gmail.com

5. ประสานงานให้มีการทำงานร่วมกันของภาครัฐและภาคประชาสังคม อันได้แก่ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรด้านมนุษยธรรมในประเทศไทย และหน่วยงานสากลต่างๆ เช่น กษัตราศสกล ICRC, UNHCR, UNICEF. IOM, TBC ฯลฯ ให้มีการเตรียมการรองรับผู้หนีภัยจากการสู้รบในระยะต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ดร. ลัดดาวัลย์ ตันตวิทยาพิทักษ์
ประธานมูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า

รศ.ดร. โคม อารียา
ประธานมูลนิธิวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาเอเชีย

ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว
ผู้อำนวยการศูนย์โรตารีเพื่อสันติภาพ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายสุรพงษ์ กองจันทึก
ประธานมูลนิธิผสานวัฒนธรรม

นางสาวอวยพร เชื้อนแก้ว
ศูนย์ผู้หญิงเพื่อสันติภาพและความเป็นธรรม มูลนิธิส่งเสริมสันติวิถี

นายสมชาย หอมลออ
ประธานมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา

ผศ. ดร. ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ดร. ชยันต์ วรรธนภูติ
ศูนย์ภูมิภาคและสังคมศาสตร์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (RCSD)

นายกษิต ภิรมย์
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

ดร. ลัดดาวัลย์ ตันตวิทยาพิทักษ์
โทร. 092-5538855

ภาคผนวก 3

เดร็อบ่ายวงต์กรภาคประชาสังคม นักวิชาการ พุททังโยในปัญหามนุษยธรรม

2 มิถุนายน 2564

เรื่อง การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวเมียนมา

เรียน พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือถึงนายกรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ 10 เมษายน 2564

ตามที่ได้มีเหตุการณ์ปฏิวัติรัฐประหาร ยึดอำนาจโดยฝ่ายกองทัพที่ประเทศเมียนมาเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ศกนี้ และได้มีการใช้กำลังอาวุธปราบปราม ออกหมายจับ และไล่กวาดล้างชาวเมียนมาผู้เห็นต่างอย่างไม่ลดละ จนกระทั่งบัดนี้ทั้งที่ประชาคมโลก โดยองค์การสหประชาชาติ และประชาคมอาเซียนได้ออกมาเรียกร้องให้ฝ่ายกองทัพเมียนมายุติการใช้ความรุนแรง ปลดปล่อยผู้ถูกคุมขัง และยุติการคุกคามประชาชนพลเมืองชาวเมียนมาที่ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายของผู้คนออกจากถิ่นฐาน และการอพยพหนีภัยมาสู่ชายแดนไทย-เมียนมา และอินเดีย-เมียนมา ในจำนวนล้านกว่าคน และแสนกว่าคนตามลำดับ และเป็นทีคาดว่าจำนวนจะเพิ่มขึ้นอีกรวมเป็นถึง 3-4 ล้านคน และจะตกอยู่ในสภาพของการขาดรายได้ ขาดอาหาร ขาดน้ำ ขาดเวชภัณฑ์ และเครื่องใช้สอยประจำวัน ซึ่งการระดมความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมทั้งภายในประเทศเมียนมา และตามบริเวณชายแดนดังกล่าว ก็ประสบกับประเด็นปัญหาของการขาดความร่วมมือ หรือได้รับการขัดขวางจากฝ่ายกองทัพเมียนมา เป็นผลให้การลำเลียง และการกระจายความช่วยเหลือต่างๆ เป็นไปอย่างยากลำบาก นอกจากนั้นการจัดส่งความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม และการดูแล เช่นการให้ที่พักพิงชั่วคราว และการดูแลทางด้านชีวิตประจำวันและการสาธารณสุข ทางด้านฝ่ายไทยก็ยังคงประสบปัญหากับความไม่แน่ชัดของนโยบายและมาตรการ และกระบวนการสั่งการ การติดต่อและประสานงานระหว่างส่วนกลาง กับส่วนทางด้านชายแดน และระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของฝ่ายไทยด้วยกันเอง และกับองค์การสหประชาชาติและเครือข่าย รวมทั้งองค์กรที่มีไ้รัฐ หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร

ในการนี้พวกเราบรรดากลุ่มองค์กรที่มีไ้รัฐ หรือที่ไม่แสวงหากำไร รวมทั้งแวดวงวิชาการ และสื่อรวมทั้งชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งได้ร่วมประชุมหารือและหาทางกระชับความร่วมมือกันเป็นระยะๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อชาวเมียนมา ทั้งในเขตแดนไทย และในเขตแดนเมียนมา ขอเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้โปรดพิจารณา กำหนดแนวทางนโยบายโดยคำนึงถึงมนุษยธรรมเป็นสำคัญ ด้วยเห็นได้ว่าชาวเมียนมาตกอยู่ในสภาวะลำบากยากเข็ญ

และจะต้องหนีร้อนมาพึ่งเย็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อนหน้านี้ได้มีการจัดทำข้อเสนอถึงท่านตามหนังสือฉบับลงวันที่ 10 เมษายน ที่ผ่านมาแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความจำเป็นอย่างยิ่งยวด จึงมีข้อเสนอแนะให้เป็นแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. ประกาศเขตห้ามการบิน (No fly zone) โดยฝ่ายยานบินเมียนมา ใกล้เคียงเขตแดนไทย-เมียนมา ทั้งเพื่อความปลอดภัยและความมั่นคงของอธิปไตยของไทย

2. ขอให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะรัฐมนตรีรักษาการตามกฎหมายอาศัยอำนาจตามมาตรา 17 ของพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เสนอให้ ครม. มีมติเห็นชอบให้ผ่อนผันให้ผู้หลบหนีการสู้รบและความขัดแย้งทางการเมืองจากประเทศเมียนมา ให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษภายใต้การดูแลของกระทรวงมหาดไทยในพื้นที่รองรับบริเวณชายแดนที่กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดให้ และภายใต้มาตรการการควบคุมโรคติดต่อตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด สำหรับผู้ที่ต้องการการคุ้มครองจากสถานการณ์ที่เป็นภัยต่อชีวิตจากความปลอดภัยทางการเมือง สามารถดำเนินการขอรับการคัดกรองให้เป็นผู้ได้รับการคัดกรองตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักร และไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. 2562 ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็นกรณีพิเศษทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักมนุษยธรรมซึ่งมีความเป็นสากล เป็นที่ยอมรับของนานาชาติเป็นหลัก และมีคุณค่าและความจำเป็นเหนือกฎหมายตรวจคนเข้าเมืองซึ่งไม่สามารถตอบสนองและรองรับกับสถานการณ์พิเศษในประเทศเมียนมา และที่เขตแดนไทย-เมียนมาในช่วงเวลานี้ได้ การผลักดันกลับโดยทันที หรือดำเนินคดีด้วยการอ้างว่ามีการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง จึงเป็นเรื่องของการไม่ยอมรับซึ่งความเป็นไปในประเทศเมียนมา และไม่คำนึงถึงความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ในแง่หลักมนุษยธรรม (และในแง่พุทธหรือศาสนาหนึ่งใด)

3. เพื่อให้เกิดการดูแลและคุ้มครองผู้หนีภัยความขัดแย้งจากประเทศเมียนมาอย่างเป็นระบบและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรมีการจัดตั้งคณะทำงานประสานงานดูแล ให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยความขัดแย้งจากประเทศเมียนมาในระดับชาติ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน โดยมีหน้าที่พิจารณากำหนดแนวทางการดูแล จัดระบบและประสานงานการให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยจากความขัดแย้งในประเทศเมียนมาระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่ และในระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดทำข้อเสนอในระดับนโยบายให้แก่รัฐบาลในการบริหารจัดการต่อไป

4. ประเทศไทยมีประสบการณ์อย่างมากายเป็นที่จดจำและยกย่องจากประชาคมโลก อาทิ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมรับชาวเวียดนามสมัยสงครามอินโดจีน-ฝรั่งเศส ชาวเวียดนามจากสงครามกลางเมือง ชาวเวียดนามที่ลี้ภัยเข้ามาทางทะเล ชาวกัมพูชาที่เข้ามาทั้งในช่วงการกดขี่ของฝ่ายเขมรแดง การยึดครองกัมพูชาของเวียดนาม และสงครามกลางเมือง การให้ความช่วยเหลือชาวลาวโดยเฉพาะชาวลาวชาติพันธุ์ม้ง และชาวเมียนมาในช่วง 30 กว่าปีที่ผ่านมา และยังคงค้างอยู่ที่ค่ายอพยพอยู่ยิ่งกว่าแสนคน และล่าสุดชาวเมียนมาชาติพันธุ์โรฮิงญา และชาว

เมียนมาจากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ศกนี้ เป็นแนวทางการดำเนินการที่เปิดเขตแดนอำเภอต้อนรับด้วยหลักมนุษยธรรมเป็นสำคัญ ที่พึงได้รับการพัฒนาต่อยอดต่อไป

5. รัฐบาลไทยและอาเซียนควรให้การรับรองคณะรัฐบาลสหภาพแห่งชาติ (National Union Government of Myanmar: NUG) ในฐานะที่เป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐธรรมนูญของเมียนมาให้การรับรอง อีกทั้งยังเป็นระบอบที่รัฐบาลไทยและอาเซียนให้การยอมรับและใช้เป็นวิถีปฏิบัติในการชำระไว้ซึ่งการบริหารจัดการประเทศที่ได้รับการยอมรับในสากลโลกอีกด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ดร. ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์
ประธานมูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า

รศ.ดร. โคทม อารียา
ประธานมูลนิธิวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย

ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว
ผู้อำนวยการศูนย์โรตารีเพื่อสันติภาพ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายสุรพงษ์ กองจันทึก
ประธานมูลนิธิผสานวัฒนธรรม

นางสาวอวยพร เชื้อนแก้ว
ศูนย์ผู้หญิงเพื่อสันติภาพและความเป็นธรรม มูลนิธิส่งเสริมสันติวิถี

นายสมชาย หอมลออ
ประธานมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา

ดร. ชยันต์ วรรธนภูติ
ศูนย์ภูมิภาคและสังคมศาสตร์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (RCSD)

นายสมพงศ์ สระแก้ว
มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน

นายอดิศร เกิดมงคล
เครือข่ายคณะกรรมการด้านแรงงานข้ามชาติ

ผศ. ดร. ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผศ. ดร. นฤมล ทับจุมพล
อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายกษิต ภิรมย์
อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กลุ่มคนงานหญิงเพื่อความยุติธรรม

กลุ่มนอนไบนารีแห่งประเทศไทย

กลุ่มเสรีภาพแม่น้ำโขง

คณะกรรมการญาติวีรชนพฤษภา 35

คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.)

คณะกรรมการรณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชน (ครส.)

เครือข่ายรัฐสวัสดิการเพื่อความเท่าเทียมและเป็นธรรม

มูลนิธิชุมชนอีสาน

มูลนิธิพัฒนาอีสาน - สุรินทร์

มูลนิธิเพื่อนหญิง

มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน

มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์

ศูนย์ข้อมูลสิทธิมนุษยชนและสันติธรรม

ศูนย์ปฏิบัติการร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาประชาชนบนพื้นที่สูง (ศปส.)

สถาบันสังคมประชาธิปไตย

สมาคมฟื้นฟูและพัฒนาลุ่มน้ำสาละวิน

สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.)

Climate Watch Thailand

Thailand HLPF Alliance

ดร. ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์ โทร. 092 5539955

นายบุญแทน ตันสุเทพวิรวงศ์ โทร. 081 8662136

Email: acfod.bangkok@gmail.com

พวกเราขอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียกร้อง กำกับ ควบคุม และสอดส่องให้ฝ่ายบริหารโดยคณะรัฐบาลของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เห็นแก่สิทธิเสรีภาพความเป็นประชาธิปไตย ความปลอดภัย และความมั่นคงในชีวิตของชาวเมียนมาเป็นสำคัญ และยุติการเกรงอกเกรงใจฝ่ายกองทัพทหารเมียนมาโดยใช้เหตุ เพราะอยู่ในฐานะที่ผิดกฎหมายและไร้ความชอบธรรม

พวกเราใคร่ขอให้ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียกร้องและร่วมผลักดันให้มีการวางมาตรการการเปิดชายแดนไทย-เมียนมา การวางระบบการบริหารจัดการผู้ลี้ภัยจากเมียนมา โดยให้มีการร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบรรดาองค์กรต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ และกับบรรดากลุ่มประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม

ทั้งนี้ พวกเราเห็นว่าตลอดประวัติศาสตร์ความโอบอ้อมอารีของสังคมไทยนั้น ไทยเราได้เปิดพรมแดนให้ผู้หนีภัยเข้ามาแสวงหาความร่มเย็นของสังคมไทยมาโดยตลอด ประเทศไทยมีประสบการณ์อย่างมากมายเป็นที่จดจำและยกย่องจากประชาคมโลก อาทิ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมรับชาวเวียดนามสมัยสงครามอินโดจีน-ฝรั่งเศส ชาวเวียดนามจากสงครามกลางเมือง ชาวเวียดนามที่ลี้ภัยเข้ามาทางทะเล ชาวกัมพูชาที่เข้ามาทั้งในช่วงการกดขี่ของฝ่ายเขมรแดง การยึดครองกัมพูชาของเวียดนาม และสงครามกลางเมือง การให้ความช่วยเหลือชาวลาวโดยเฉพาะชาวลาวชาติพันธุ์ม้ง และชาวเมียนมาในช่วง 30 กว่าปีที่ผ่านมา และยังคงค้างค้ำอยู่ที่ค่ายอพยพอยู่อีกกว่าแสนคน และล่าสุดชาวเมียนมาชาติพันธุ์โรฮิงญา และชาวเมียนมาจากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา เป็นแนวทางการดำเนินการที่เปิดเขตแดนชั่วคราวรับด้วยหลักมนุษยธรรมเป็นสำคัญ ที่พึงได้รับการพัฒนาต่อยอดต่อไป โดยทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีบทบาทในการขับเคลื่อนและเป็นตัวแทนพวงชนชาวไทยที่มีความห่วงใยและเอื้ออาทรต่อประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านเรา เพื่อความสงบสุขในภูมิภาคนี้ การเสนอญัตติเข้าสู่ที่ประชุมรัฐสภา หรือออกคำแถลงการณ์ร่วมของสมาชิกรัฐสภาผู้รักในประชาธิปไตย และห่วงใยในมนุษยธรรม โดยเร็ว จักถือเป็นโอกาสที่ดียิ่งในการริเริ่มภารกิจอันสำคัญนี้

จึงเรียนมาด้วยความเคารพ

ขอแสดงความนับถือ

ดร. ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์

ประธานมูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า

รศ.ดร. โคทม อารียา

ประธานมูลนิธิวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย

ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว

ผู้อำนวยการศูนย์โรตารีเพื่อสันติภาพ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร. ชยันต์ วรรธนภูติ

ศูนย์ภูมิภาคและสังคมศาสตร์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (RCSD)

นายสุรพงษ์ กองจันทึก
ประธานมูลนิธิผสานวัฒนธรรม

นายสมชาย หอมลออ
ประธานมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา

นางสาวอวยพร เชื้อนแก้ว
ศูนย์ผู้หญิงเพื่อสันติภาพและความเป็นธรรม มูลนิธิส่งเสริมสันติวิธี

นายสมพงศ์ สระแก้ว
มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน

นายอดิสร เกิดมงคล
เครือข่ายคณะทำงานด้านแรงงานข้ามชาติ

ผศ. ดร. ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ
อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผศ. ดร. นฤมล ทับจุมพล
อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ธรรมศาสตร์ โสทธิพันธ์
อาจารย์สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นายกษิต ภิรมย์
อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

นายนิกร วิสเพ็ญ
สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.)

นายบุญแทน ตันสุเทพวิรวงศ์
เลขาธิการคณะกรรมการรณรงค์เพื่อสิทธิมนุษยชน (ครส.)

นายกฤษฎา บุญชัย
Thai Climate Justice for All

กลุ่มคนงานหญิงเพื่อความยุติธรรม
กลุ่มนอนไปนารีแห่งประเทศไทย

กลุ่มเสรีภาพแม่น้ำโขง
ขบวนการผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)
คณะกรรมการญาติวีรชนพฤษภา 35
คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย (ครป.)
เครือข่ายรัฐสวัสดิการเพื่อความเท่าเทียมและเป็นธรรม

มูลนิธิชุมชนอีสาน

มูลนิธิพัฒนาอีสาน - สุรินทร์

มูลนิธิเพื่อนพนักงานบริการ

มูลนิธิเพื่อนหญิง

มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน

มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิงานอดิสงส์

ภาคีสากลชนเผ่าพื้นเมืองในป่าเขตร้อน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ศูนย์ข้อมูลสิทธิมนุษยชนและสันติธรรม

ศูนย์ปฏิบัติการร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาประชาชนบนพื้นที่สูง (ศปส.)

สถาบันสังคมประชาธิปไตย

สมาคมฟื้นฟูและพัฒนาลุ่มน้ำสาละวิน

สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแพทย์นานาชาติแห่งประเทศไทย

Climate Watch Thailand

Thailand HLPF Alliance

ดร. ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์ โทร. 092 5539955

นายบุญแทน ตันสุเทพวิรวงศ์ โทร. 081 8662136

Email: acfod.bangkok@gmail.com

ภาคผนวก 5

8 กรกฎาคม 2564

เรื่อง การนำเสนอรายงานสรุปสถานการณ์ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการจัดการ
แก้ไขปัญหาของประชาชนจากประเทศเมียนมาที่กลายมาเป็นผู้ลี้ภัยในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา
ลี้ภัยจากการรัฐประหารและการสู้รบในประเทศเมียนมา

เรียน คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ สภา
ผู้แทนราษฎร

เอกสารที่แนบ

1. รายงานสรุปสถานการณ์ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการจัดการแก้ไข
ปัญหาของประชาชนจากประเทศเมียนมาที่กลายมาเป็นผู้ลี้ภัยในประเทศไทย
2. แถลงการณ์ผู้ลี้ภัยจากประเทศเมียนมาคือเพื่อนบ้านของประเทศไทย: แถลงการณ์ข้อเสนอจากภาคีองค์กร
ภาคประชาชน เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2564
3. จดหมายจากภาคประชาสังคมไทยถึงนายกรัฐมนตรีและประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กรณีการให้ความ
ช่วยเหลือผู้หนีภัยสงครามตามพรมแดนไทย - รัฐกะเหรี่ยง เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2564
4. จดหมายเปิดผนึกจากเครือข่ายภาคประชาสังคมไทยถึงนายกรัฐมนตรีและประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564
5. จดหมายเปิดผนึกจากเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมไทยถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน
2564

เนื่องด้วยสถานการณ์การสู้รบระหว่างกองทัพเมียนมาซึ่งนำโดยคณะเผด็จการทหารเมียนมากับกองกำลังชาติ
พันธุ์หลายกลุ่มและกองกำลังปกป้องประชาชน (PDF) อันเป็นผลพวงจากเหตุการณ์การรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์
2564 ซึ่งเป็นการยึดอำนาจรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งตามครรลองการปกครองในระบบประชาธิปไตย โดยกองทัพ
เมียนมาได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาร่วม 6 เดือนส่งผลให้มีประชาชนจากทั่วประเทศเมียนมาหลบหนีภัยการสู้รบ
จนกลายเป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศของตน และกลายเป็นผู้ลี้ภัยในประเทศไทยในที่สุด

โดยในช่วงเดือนมีนาคม - มิถุนายน 2564 ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมาจำนวนร่วมหมื่นคน ได้หลบหนีภัย การสู้รบและการประหัตประหารโดยกองทัพเมียนมาเข้ามาในเขตชายแดนรัฐไทย โดยเฉพาะในบริเวณจังหวัดติดชายแดน ไทย เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดตาก รวมถึงกระจายตามเขตเมืองในพื้นที่อื่น ๆ

ระหว่างการหลบหนีภัยการสู้รบและการประหัตประหารโดยกองทัพเมียนมา บรรดาผู้ลี้ภัยต้องเผชิญกับความ ยากลำบากในการหลบภัย เช่น การขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานการดำเนินชีวิต ปัญหาการรักษาพยาบาลและสุขอนามัย ไป จนถึง การขาดการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตามแม้จะมีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้หนีภัยการสู้รบและผู้พลัดถิ่น ภายในประเทศเมียนมาที่เข้ามาถึงเขตแดนประเทศไทยโดยทางการไทย แต่พบว่ามีปัญหาในแง่การบริหารจัดการของรัฐ ไทย โดยมีการผลักดันผู้ลี้ภัยกลับไปพบกับอันตรายที่ยังคงเกิดขึ้นในประเทศต้นทาง การปิดกั้นการส่งความช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรมจากประชาชนในไทย และการปิดกั้นสื่อมวลชนในการเข้าไปตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

นอกจากนั้นแล้วผู้ลี้ภัยโดยเฉพาะในเขตเมืองต้องเผชิญกับความหวาดระแวงและหวาดกลัวต่อการถูกจับกุม ดำเนินคดีจากเจ้าหน้าที่รัฐทั้งฝ่ายปกครองและฝ่ายความมั่นคง เนื่องจากวันเกรงว่าจะถูกส่งกลับไปพบกับภัยอันตรายที่ เกิดขึ้นในประเทศของตน

ด้วยเหตุนี้คณะทำงานภาคประชาสังคมที่ติดตามการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยจากประเทศเมียนมา จึงขอชี้แจง รายละเอียดสถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคที่ได้พบ และขอเสนอแนะในการจัดการแก้ไขปัญหาวิกฤตมนุษยธรรมต่อผู้ลี้ ภัยกลุ่มใหญ่ที่เข้ามาหลบภัยในพื้นที่ชายแดน (influx refugee) และผู้ลี้ภัยในเขตเมือง (urban refugee) ต่อท่าน เพื่อ นำไปสู่การผลักดันในการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน

ขอแสดงความความนับถือ

คณะทำงานฯ

ผู้ประสานงาน

อารีวัฒน์ สมบุญวัฒนกุล

0800 722 858

ae@sem-edu.org

ภาคผนวก 6

8 กรกฎาคม 2564

เรื่อง การนำเสนอรายงานสรุปสถานการณ์ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการจัดการแก้ไขปัญหาของประชาชนจากประเทศเมียนมาที่กลายมาเป็นผู้ลี้ภัยในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยจากการรัฐประหารและการสู้รบในประเทศเมียนมา

เรียน คุณพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สมาชิกวุฒิสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชน

เอกสารที่แนบ

1. รายงานสรุปสถานการณ์ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการจัดการแก้ไขปัญหาของประชาชนจากประเทศเมียนมาที่กลายมาเป็นผู้ลี้ภัยในประเทศไทย
2. แถลงการณ์ผู้ลี้ภัยจากประเทศเมียนมาคือเพื่อนบ้านของประเทศไทย: แถลงการณ์ข้อเสนอจากภาคีองค์กรภาคประชาชน เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2564
3. จดหมายจากภาคประชาสังคมไทยถึงนายกรัฐมนตรีและประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กรณีการให้ความช่วยเหลือผู้หนีภัยสงครามตามพรมแดนไทย - รัฐกะเหรี่ยง เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2564
4. จดหมายเปิดผนึกจากเครือข่ายภาคประชาสังคมไทยถึงนายกรัฐมนตรีและประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564
5. จดหมายเปิดผนึกจากเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมไทยถึงสมาชิกสภาแทนราษฎร เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2564

เนื่องด้วยสถานการณ์การสู้รบระหว่างกองทัพเมียนมาซึ่งนำโดยคณะเผด็จการทหารเมียนมากับกองกำลังชาติพันธุ์หลายกลุ่มและกองกำลังปกป้องประชาชน (PDF) อันเป็นผลพวงจากเหตุการณ์การรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 ซึ่งเป็นการยึดอำนาจรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งตามครรลองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยกองทัพเมียนมาได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาร่วม 6 เดือนส่งผลให้มีประชาชนจากทั่วประเทศเมียนมาหลบหนีภัยการสู้รบจนกลายเป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศของตน และกลายเป็นผู้ลี้ภัยในประเทศไทยในที่สุด

โดยในช่วงเดือนมีนาคม - มิถุนายน 2564 ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมาจำนวนร่วมหมื่นคน ได้หลบหนีภัยการสู้รบและการประหัตประหารโดยกองทัพเมียนมาเข้ามาในเขตชายแดนรัฐไทย โดยเฉพาะในบริเวณจังหวัดติดชายแดนไทย เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดตาก รวมถึงกระจายตามเขตเมืองในพื้นที่อื่น ๆ

ระหว่างการหลบหนีภัยการสู้รบและการประหัตประหารโดยกองทัพเมียนมา บรรดาผู้ลี้ภัยต้องเผชิญกับความยากลำบากในการหลบภัย เช่น การขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานการดำเนินชีวิต ปัญหาการรักษาพยาบาลและสุขอนามัย ไปจนถึงการขาดการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตามแม้จะมีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้หนีภัยการสู้รบและผู้พลัดถิ่นภายในประเทศเมียนมาที่เข้ามายังเขตแดนประเทศไทยโดยทางการไทย แต่พบว่ามีปัญหาในแง่การบริหารจัดการของรัฐไทย โดยมีการผลักดันผู้ลี้ภัยกลับไปพบกับอันตรายที่ยังคงเกิดขึ้นในประเทศต้นทาง การปิดกั้นการส่งความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากประชาชนในไทย และการปิดกั้นสื่อมวลชนในการเข้าไปตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

นอกจากนั้นแล้วผู้ลี้ภัยโดยเฉพาะในเขตเมืองต้องเผชิญกับความหวาดระแวงและหวาดกลัวต่อการถูกจับกุมดำเนินคดีจากเจ้าหน้าที่รัฐทั้งฝ่ายปกครองและฝ่ายความมั่นคง เนื่องจากห่วงเกรงว่าจะถูกส่งกลับไปพบกับภัยอันตรายที่เกิดขึ้นในประเทศของตน

ในส่วนของไทอาเซียนนั้น แม้จะมีการกำหนดในฉันทามติจากการประชุมผู้นำอาเซียนนัดพิเศษ กรณีเมียนมาเมื่อวันที่ 24 เมษายน ที่กำหนดให้อาเซียนดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมผ่านศูนย์ประสานงานช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on Disaster Management: AHA) แต่ในปัจจุบันยังไม่มีผลการดำเนินการดังกล่าวที่ชัดเจนแต่อย่างใด

ด้วยเหตุนี้คณะทำงานภาคประชาสังคมที่ติดตามการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยจากประเทศเมียนมา จึงขอเข้าชี้แจงรายละเอียดสถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคที่ได้พบ และข้อเสนอแนะในการจัดการแก้ไขปัญหาวิกฤตมนุษยธรรมต่อผู้ลี้ภัยกลุ่มใหญ่ที่เข้ามาหลบภัยในพื้นที่ชายแดน (influx refugee) และผู้ลี้ภัยในเขตเมือง (urban refugee) ต่อท่านในฐานะสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชน เพื่อนำไปสู่การผลักดันในการแก้ไขปัญหาทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับประเทศอย่างเร่งด่วนต่อไป

ขอแสดงความความนับถือ

คณะทำงานฯ

ผู้ประสานงาน

อารีวัฒน์ สมบุญวัฒนกุล

0800 722 858

ae@sem-edu.org